ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4110 | 3/15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1899 | ՈՒՐԲԱԹ | 10 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1317 | ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4110

درعلیه ده غلطه ده (آرەولك) غزته سی اداره خانه سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140	Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70	»
» » »	եռամսեայ.	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40	Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Անտպակ յօդուածի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ
ԵՒ
ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅԵՐԸ

Բնական էր որ, Մամուրեանի գրական և ուսուցչական գործունէութեան յիսնամեայ յոբելեանը տօնելու համար եղած նախապատրաստութեանց լուրը՝ ուշ կամ կանուխ իր արձագանգը գտնէր Կովկասի ազգայիններուն մէջ։ Այդ արձագանգը կը հասնի առաջին անգամ Պագուէն, մեր աշխատակից Պ. Աբէլ Ապրէսեանցի կողմէ, որուն այս նիւթին նուիրած մէկ նամակը կը հրատարակենք ստորեւ։

Պ. Ապրէսեանց, ինչպէս պիտի դիտեն ընթերցողները, յոբելեաններու մասին ռուսահայերուն յատուկ գործնական ըմբռնումով՝ երկար բարակ խորհրդածութիւններ չըներ, այլ առաջարկ մը կը ներկայացնէ, այն է Թիֆլիզի կամ Բագուի մէջ մասնախումբ մը կազմել՝ մասնակցութեան եղանակ մը սահմանելու և գործադրութեան դնելու համար, մինչեւ իսկ ներկայացնելով երեք ընտրելիներ որոնք յարմարութիւն, — և թերեւս տրամադրութիւն ալ ունին, — այդ գործը ստանձնելու։

Ալեզարդ գրագէտին յոբելեանին առթիւ Իզմիրի մէջ կազմուած Յանձնաժողովը, Առաջնորդ Սրբազանին նախագահութեամբ, անշուշտ պիտի օգտուի այս գաղափարէն որուն մարմնացումը մասնաւոր փայլ մը պիտի տայ կատարելի գրական հանդէսին։

Այս առթիւ կը մղուինք մտածելու, թէ Պոլսոյ ազգայիններուն կողմէ ի՞նչ մեծարանք պիտի ընծայուի Մամուրեանի, որուն յոբելեանին օրերը կը մօտենան, և թէ հրապարակուած առաջարկներէն յարմարագոյն դասուածին գործադրութիւնը ստանձնող մարմին մը կամ անհատներ չը՞ պիտի գտնուին։ Հանրութեան գրասէր մասին քով մանաւանդ ամէն բարի տրամադրութիւն ընդնշմարուեցաւ արդէն, և կը մնայ՝ այդ տրամադրութեններէն օգտուելու միջոցը խորհիլ։ Իբրեւ յարգող ու գնահատող բազմաշխատ վաստակաւորին գրական և ուսուցչական գործունէութեան, մեզի պարտք սեպեցինք անգամ մըն ալ յիշել այս պէտքը։

* * *

Ահաւասիկ մեր յարգելի թղթակցին նամակը.

Տեղական հայ թերթերի մէջ տպագրուեցան Մ. Մամուրեանի յոբելեանը կատարող Մասնաժողովի յայտարարութիւնները, որոնք հրաւիրում էին Կովկասի Հայերին՝ մասնակցել այդ տօնախմբութեան։

Ինչպէս անցեալ թղթակցութիւններիս մէջ առիթ եմ ունեցել ասելու, Թրքահայոց գրականութիւնը ծանօթ չէ մեզ։ Ամբողջ Կովկասում մի քանի հոգի չէք գտնի որ ծանօթ լինէր Մամուրեանի գործունէութեան և կարդացած նրա հրատարակած Արեւելեան Մամուլը որը դժբաղդաբար ինչպէս և միւս Թրքահայ թերթերը, շատ սահմանափակ թւով միայն ստացվում են մեզնում։

Գրականութեան մօտիկ փոքրաթիւ խմբի կողմից կը գտնուին ի հարկէ Մամուրեանին շնորհաւորողներ հեռագրով, բայց որ եւ է նիւթական օժանդակութիւն Կովկասից դժուար թէ ուղարկվի նրան։ Եթէ մասնաժողովը աչքի առաջ է ունեցել Կովկասահայերի դրամական նպաստը, նա չպիտի բաւականանար միմիայն իր այդ հրաւիրագրով։

Դրա համար պէտք է որ մասնաժողովը Կովկասի գլխաւոր քաղաքներում գոնէ (Թիֆլիս, Բաթում, Բագու, Երեւան, Շուշի) ունենար յատկապէս աշխատողներ, և այդ բանի համար, իմ կարծիքով ամենից յարմարն են այս կողմերում ապրող Թրքահայեր. Բագւում, օրինակ, Առաքել Սարուխանեան, Անտոն Գարա, Պէյլիկճեան (*) եայլն։ Ես կարծում եմ որ նրանք չեն մերժի իրենց մի փոքր աշխատանքը, օգտակար լինելու իրենց հայրենակից ծերունի գրագէտին, որը ինչ ուղղութեան էլ պատկանէր, ծառայել է այնուամենայնիւ երկար տարիներ հայկական գրականութեան մշակման և առաջդիմութեան։

* * *

Քանի որ դէպքը բերեց, մի քանի խօսք էլ Սարուխանեանի մասին։ Ես նրան ճանաչում եմ Բաթումից, ուր երեք տարի շարունակ մենք շատ անգամ առիթ ենք ունեցել զանազան հասարակական գործերում միասին աշխատելու։ Կովկասի երիտասարդութեան ամենալուրջ անդամներից մէկն է նա։ Թէեւ Հայ-Կաթոլիկ, նա ամենասիրուած և յարգուած անձնաւորութիւնն է եղել բոլոր այն շրջաններում, ուր նրան ճանաչում են։ Թիֆլիսի «Հրատարակչական» և «Կովկասի Հայոց Բարեգործական» ընկերութեանց մէջ, նա եղել է մէկը օգտակար և գործունեայ անդամներից։

Նրա բանասիրական յօդուածները որ երբեմն երեւում են ազգ. թերթերում, կարդացվում են հետաքրքրութեամբ։ Զնայելով որ նա փոքր առ փոքր բարձրանալով իր առեւտրական պաշտօններում, այսօր Կովկասի ամենայայտնի առեւտրական տան գրեթէ կառավարչի պաշտօն է վարում, ստանալով ի հարկէ խոշոր վարձատրութիւն, նա այնուամենայնիւ նոյն Սարուխանեանն է ինչ որ առաջ։ Հաշիւները չեն փճացրել, չեն հպարտացրել նրան ինչպէս շատերին մեր երիտասարդներից. նա նոյն հետաքրքրութեամբ հետեւում է մեր հասարակական գրական կեանքին. հետեւում է Թրքահայ մամուլին, որին նա մասնագէտի պէս ծանօթ է. և ամէն առիթում երբ իր օգնութիւնը կարեւոր է որ և է հասարակական օգտակար գործում, նա նրան չի մերժում ոչ մի դէպքում։

Սարուխանեան իր ուսումը աւարտել է կարծեմ Վիէննայի Մխիթարեանների մօտ։ Բացի մայրենի հայերէնից և եւրոպական մի քանի լեզուներից, նա շատ լաւ գիտէ նաեւ ռուս լեզուն, որին նա սովորել է ինքնաբերաբար Կովկասում և առանց որի անհնար է Ռուսաստանում պաշտօն վարել։

* * *

Մեր երկրում ըստ մեծի մասին թէ՛ Հայ Կաթոլիկները և թէ՛ Բողոքական Հայերը վարում էին և կարելի է ասել նոյն իսկ այժմ էլ վարում են Լուսաւորչականներից առանձնացած կեանք. չունին այն մտերմութիւնը և բարեկամական յարաբերութիւնը ինչ որ իսկապէս ցանկալի էր տարբեր կրօնների պատկանող միեւնոյն ազգութեան անդամների մէջ։

Այդպիսի շրջաններում, ահա, երբ երեւան են գալիս Սարուխանեանի պէս դէմքեր, որոնց համար կրօն և ազգութիւն բոլորովին տարբեր բաներ են. որոնք իրենց դաւանած սկզբունքները, իրենց գաղափարները ջիգ են անում տարածելու և իրենց կրօնակիցների շրջանում, հրաւիրելով նրանց և թէ նոյն իսկ մերոնց դուրս գալ կրօնական մոլեռանդութիւններից, ահա այդ է որ ուրախութիւն է պատճառում մարդու։ Մենք անկեղծ բաւականութեամբ արձանագրում ենք որ այժմ Կաթոլիկ և Բողոքական հայ համայնքը այն չէ համեմատաբար ինչ որ առաջ. բաւական զգալի կերպով այդ լուսաւոր գաղափարները սկսել են մտնել և տարածուել այդ շրջանում։ Եւ դա շնորհիւ Սարուխանեանի պէս երիտասարդների որոնք իրենց գործունէութեամբ գուցէ շատ աւելի օգուտ են տուել լուսաւորչական համայնքին քան իրենց լուսաւորչական եկեղեցու հարազատ զաւակը համարող կարգ մը Հայեր։

ԱԲԷԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ

Պագու, 20 Օգոստոս

(*) Ծ. Թղթակցին. — Դրանցից առաջինը ծառայում է «Մանթաշեան և Ընկ.» առեւտրական տան մէջ, երկրորդը «Մեսաժիրի» Ընկերութեան գործակալն է, իսկ երրորդը հաշուապահ է Թումանեան եղբայրների շոգենաւային գործակալութեան մէջ։ Այդ գործում օգտակար կարող է լինել նաեւ Տիկին Սիրանոյշ։ Յարգելի դերասանուհին թէեւ անձամբ չի կարող գործը գլուխ բերել, սակայն կարող է իր կողմից խնդրել ազդեցիկ անձանց, որոնք ուրախութեամբ յանձն կ'առնեն մի քանի ժամ իրենց ժամանակից այդ գործին նուիրելու։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՕՐՀԱՍԸ

ԲԱՐԻԶ, 9 Սեպտեմբեր.

Երբ այս թղթակցութիւնս հասնի Արեւելքին, հեռագիրը կանխած պիտի ըլլայ զայն արդէն՝ հաղորդելով Ռէնի Զինուորական Ատեանին վճիռը։ Բայց թերի չըլլալու համար «Բարիզեան Արձագանգ»ներուս Տրէյֆիւսեան շարքը, օրուան տպաւորութիւնս կ'ամփոփեմ հոս, վերջին արարուածին վրայ այդ տխուր դրամին որուն բոլոր երեւոյթներուն խղճամիտ ուշադրութեամբ մը հետեւեցաւ Արեւելք։

Յիշեմ նախ, Սերպ Սէրնիւսքին։ Աս մարդը մէկ երկու ամիս առաջ նամակ մը գրելով խնդրեր է Ռէնի ատեանէն որ զինքը մտիկ ընեն իբրեւ վկայ, թէ շատ զօրաւոր փաստեր ունի։ 1894ին, իմացեր է օտարական զինուորականէ մը թէ Տրէյֆիւս, որ դեռ ազատ էր, իր երկիրը կը մատնէր. ուրիշ կէս պաշտօնական անձէ մըն ալ իմացեր է այս լուրը։

Երբոր ամբողջ ամիս մը, զօրավարներ, գնդապետներ, հազարապետներ եկան ու ըսին թէ իրենց համոզումը կատարեալ էր Տրէյֆիւսի մեղապարտութեան վրայ, ու երբոր ատեանին անդամները տեսան թէ ամէնքն ալ առանց փաստի, առանց ճշմարտութիւնը փնտռելու, միայն Տրէյֆիւսը դատապարտուած տեսնելու համար կ'երդնուն, խնդրեցին Սերնիւսքի ատեանէն որ գայ իր վկայութիւնը տայ։

Եկաւ մարդուկը։ Նախկին զինուորական մը, տասնապետ աւստրիական բանակէն, երկիրէն փախած, հոս ու հոն խաչագողութեամբ ապրած, Բարիզ է հասած. իր վրայ առնուած տեղեկութեանց նայելով, իբրեւ խենդ ժամանակին յիմարանոց մտած է, ու անպատիւ սրիկայի մէկն է, որ Բարիզի մէջ ալ շատերուն պարտք է ըրած։

Ահա այս խենդուկն է, որ կ'ըսէ թէ Սերպիական բարձր դերդաստանէ մըն է. հաստատուեցաւ թէ մեծամիտ յոխորտանք մըն է միայն այս ըսածը։

Զինուորականները կանչեցին զինքը, այն յոյսով որ դէթ պզտիկ բան մը պիտի գտնեն իր ըսածներուն մէջ, փաստի մօտեցող, ճշմարտութեան գոյն ունեցող դէպք մը։ «Նամակիս մէջ գրածէս զատ ուրիշ բան չեմ գիտեր» ըսաւ ու լռեց։

Տրէյֆիւսի փաստաբանները, արդար իրաւունքի մը վրայ կրթնած՝ խնդրեցին, — քանի որ ատեանը օտարական վկաներ, ու ի՛նչ վկաներ, օտարականները կ'ընդունէր, — խնդրեցին որ իրենք ալ օտարականին դիմեն, այսինքն այն օտար զինուորականներուն, որոնք ընդունած էն Պորտրոյին մէջ յիշուած թուղթերը։ Ո՛վ պարզամիտներ։ Յայտնի էր թէ ատեանը Տրէյֆիւսի արդարութիւնը ապացուցանող փաստերը չուզեր մտիկ ընել, ու փաստաբաններուն խնդիրը պիտի մերժէր։ Ու այդպէս ալ ըրաւ։

Ամէնքս, հիմա, համոզուած ենք թէ Տրէյֆիւս պիտի դատապարտուի, ոչ թէ որ և է յանցանք գործած ըլլալուն համար, այլ որովհետեւ զօրավարներ, Մէրսիէներ, Պիյեօներ, Ռօժէներ անխիղճ ստախօսներ են, որոնք զինուորական պատիւը ոտքին վրայ կը դնեն, որովհետեւ պէտք չէ որ ըսուի թէ իրենց պէս խոշորներ կրնան սխալիլ, ու գլխաւորաբար՝ որովհետեւ Ֆրանսայի էն մեծ դատական ատեանը, վճռաբեկ ատեանը, 49 անդամներէ բաղկացած, ըսաւ բարձրաձայն ու միաձայն, առանց ոչ մէկ անդամի ընդդիմութեան, ըսաւ թէ Տրէյֆիւս անմեղ է, ու Էսթէրհազի է մատնիչը։

Բայց ի՛նչ կարեւորութիւն ունի այս գերագոյն վճիռը անոր համար որ չուզեր արեւին լոյսը տեսնել։

Այս բաները կամաց կամաց սորվեցայ, ու արդէն համոզուած էի թէ Տրէյֆիւս պիտի դատապարտուի, երբ կարդացի այսօր կառավարական քոմիսէր Գարրիէր հրամանատարին ճառը։

Իրեն համար, տարակոյս չկայ, Տրէյֆիւս մատնիչ է. իր համոզումը շինած է Պորտրոյին ու մէկ քանի գաղտնի նամակներու վրայ, որոնց արժէքին վրայ այլեւս ոչ ոք կասկած ունի. այդ նամակներէն և ոչ մէկը Տրէյֆիւսի կրնայ յատկացուիլ, բայց որո՛ւն հոգը. բաւ է որ Տրէյֆիւս դատապարտուի։ Այդ ճառին մէջ զարմանալի միամտութեան հրէշային օրինակներ կան. երբ Տրէյֆիւսի եղբայրը կը գտնէ որ Էսթէրհազի է մատնիչը ու խուզարկութիւններ կ'ընէ կառավարութեան իմաց տալու համար, Էսթէրհազիի բարեկամները, Հանրի որ անձնասպան եղաւ, ու Բաթի տը Քլամ, իրար կ'անցնին, կեղծ մօրուքով, կնկան հագուստներով, բարկենդանի այլանդակ վերարկուներով կ'երթան կը գտնեն Էսթէրհազին ու իմաց կուտան իր շուրջ պատրաստուած ամբաստանութիւնը, Էսթէրհազի ինքզինքը կը կորսնցնէ, հոս ու հոն կը վազէ պաշտպանութեան դուռ մը գտնելու համար, ու հապճեպով տեսնուած դատաստանէն որ մասնաւոր խնամքով մը պատրաստուած էր, հազիւ ազատ արձակուած, շունչը Անգլիա կ'առնէ, «ո՛ւֆ» մը արձակելով իր մատնիչի սոսկալի սեւ հոգիին խորքէն։ Այս բաներուն կարեւորութիւն մի՛ տաք, կ'ըսէ Գարրիէր, ասոնք տղայական կատակերգութիւններ են ու չեն կրնար իմ համոզումս փոխել։ Ո՛չ, ո՛չ, գիտենք. դուք փաստով համոզուողներէն չէք։

Ու գիտէ՞ք ինչ կը պահանջէ Գարրիէր իբրեւ պատիժ. մահ։ Այո, սոսկալի՝ բայց այսպէս. մահուան դատապարտել մէկը որ մեղապարտ չէ, այլ որովհետեւ ուրիշներուն հաշիւն այնպէս կու գայ։

Ու կը զմայլիմ փաստաբաններուն վրայ որոնք հակառակ իրենց եղած դժոխային արգելքներուն, քաջութիւնը ունին հաւատալու թէ պիտի կրնան արդարացնել Տրէյֆիւսը։ Բժիշկին կը նմանին որ փաստէ թէ իր հիւանդը դատապարտուած է գիտութենէն, և սակայն կ'ընէ իր ճիգերը ազատելու համար օրհասին կեանքը մահուան ձեռքէն։

ՊՕՂՈՍ ՔՕԼՕԼԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Տասն օրէ ի վեր հարիւրաւոր խաչակիրներ՝ ամէնքն ալ Ս. Տեղեաց ուխտաւոր և Եւրոպայէն եկած, կը շրջին Ս. քաղաքիս մէջ ու կ'այցելեն ամէն տեղ՝ կարմիր խաչանիշերը իրենց կուրծքերնուն վրայ։ Ասոնց մէջ կիներ ալ կան՝ նոյն Ուխտին պատկանողներ։

Երէկ, կիրակի, խմբովին եկած էին Ս. Յակոբայ տաճարը այցելելու և իրենց ուխտը ընելու նաեւ Ս. Գլխադրին։

Փափաք յայտնելով միանգամայն մեր Ս. Պատրիարք Հօր աջը համբուրելու, տրուած թոյլտուութեան համաձայն յարգանօք ներկայացան Ն. Սրբազնութեան, աջը համբուրեցին, պատուասիրուեցան, և զմայլելով Պատրիարքարանի շքեղ դիրքին վրայ, քաղցր տպաւորութեան մը ներքեւ մեկնեցան։

* * *

Այսօր Ս. Կոյսի վերափոխման տօնին իններորդ և վերջին օրը ըլլալով, Յոյները Ս. Աստուածածնի գերեզմանէն կը վերադարձնեն այն մարգարտազարդ պատկերը՝ զոր, ինչպէս գրած էի արդէն, Վերափոխման տօնէն մէկ օր առաջ, այսինքն օգոստ. 13ին, կը փոխադրեն Ս. Կոյսի գերեզմանն ու անոր վրայ կը կատարեն Տիրամօր Ննջման յիշատակը։

Գրեթէ ամբողջ քաղաքը փութացած էր ի տես սոյն հանդէսին՝ որուն ամէն տարի նորանոր փայլ մը կը տրուի օրթօտօքսական նախանձայուզութեամբ։ Երկար թափօր մը կազմուած էր՝ սկսեալ Գեթսեմանի ձորէն. բոլոր ժողովրդեան ձեռքերը վառուած մոմեր կային և թափօրին անցած տեղերը, շուկաներուն մէջ, Յունապատկան բոլոր խանութներն ու մթերանոցները և նոյն շուկաներու բոլոր կամարները գոյնզգոյն ծաղիկներով մոմերով լուսազարդուած էին։

Տիրամօր պատկերը՝ Աստուածածնի գերեզմանին յոյն տեսչին կուրծքին վրայ բռնուած երկու Տիաքօններու կողմէ զոյգ բուրվառներով կնդրկաբոյր կը խնկարկուէր ու պատկերին աջ ու ձախ կողմերէն կ'ընթանային չորսական եկեղեցականներ՝ շուրջառազգեաց, որոնց ետեւէն ու առջեւէն անընդհատ կ'երգէին ռուս կիներ՝ եւրոպական երաժշտութեամբ ու հեշտաձայն գեղգեղներով։ Անհրաժեշտ էր այս որուն եթէ ոչ սրտովին գէթ սիրովին կը թոյլատրէր, կամ պարտաւորուած էր թոյլատրել յունական ինքնասիրութիւնը որ եւրոպական so, rէ, մին՝ որուն կը հետեւի այժմ ռուսական երաժշտութիւնը՝ իր եկեղեցիին մէջ, փոխանակէր յունական բա, վու, ղաին, այն գերազանց պատճառաւ որ Ռուսերը անձայն ու անշշուկ, առատօրէն կը նուիրեն, յանուն Ս. Աստուածածնի, իրենց անհատնում մանէթները որ կը սպրդին կ'իյնան գանձանակին մէջ՝ ինչպէս իրենք յոյն ժողովրդեան մէջ։

* * *

Գեր. Տ. Սահակ եպիսկոպոս Խապայեան՝ իբրեւ վերին հսկող և դասախօս ժառանգաւորաց վարժարանին, իբրեւ միաբան և անփոփոխ անդամ Ս. Վանուց տնօրէն ժողովին, իբրեւ Լուսարարապետ Ս. Յակոբեանց Տաճարին ու պահապան եկեղեցական բոլոր գոյից, միանգամայն և Թանգարանապետ, պատրաստուած է մեկնիլ այն կարեւոր պաշտօնին՝ առ որ կը կոչէ զինքը Ազգ. Պատրիարքարանը։ Սպասելով իր առնելիք հրահանգին՝ զոր յուսալից ենք որ հաւատարմաբար պիտի կատարէ յօգուտ Եկեղեցւոյ և Ազգին՝ շնորհիւ Կայսերական Բարեխնամ Կառավարութեան։ Ուրախ ենք լսելով որ Ն. Գերապատուութիւնը՝ իբրեւ անսեթեւեթ միաբան եպիսկոպոս մը Ս. Յակոբեանց վանուց, տարեկան 15 ոսկւոյ նպաստ մը յատկացուցած է՝ իր ծննդավայրը եղող Խարբերդի Որբանոցին։

* * *

Զարմանալի զուգադիպութիւն մըն ալ պատմեմ ու վերջացնեմ թղթակցութիւնս այս անգամի համար։

Ս. Վանուցս աւագ դրան պահապան Կարապետ Պապան երէկ առ Աստուած փոխեցաւ Բեթլեհէմի մէջ ուր օդափոխութեան գացած էր։ Կարապետ Պապան իննըսունը անցուցեր էր, վաթսուն տարիէ ի վեր վանքի միաբան ըլլալով՝ ծառայած ու քանի տարիներ ի վեր վանքի դռնապանութեան պաշտօնին կոչուած էր. ամէնքը կը յարգէին զինքը. ինքն ալ ամէնքը հօր պէս կը սիրէր։ Մարմինը, հրամանաւ Ս. Պատրիարք Հօր, Երուսաղէմ փոխադրուեցաւ, ուր Ս. Փրկչի գերեզմանատունը, իր պատրաստած դամբանին մէջ ամփոփուեցաւ։ Թաղման հանդէսին ներկայ էին բոլոր միաբանք, եկեղեցական թէ աշխարհական, որոնք իրենց վերջին յարգանքը ընծայեցին՝ իբրեւ վաթսունամեայ միաբանակից աշխատաւորի մը՝ շուք տալով անոր յուղարկաւորութեան։ Նոյն օրը, Զիթենեաց լերան վրայ իր վերջին շունչը կը փչէր Ս. Վանուցս բազմամեայ աշխատաւոր Խալիլ Պապան որ նոյնպէս իննըսունը անցուցած ըլլալով, գրեթէ ի տղայ տիոց, վանքին մէջ, հաւատարմաբար ծառայած է և չորս հինգ Պատրիարքներ տեսած ու անոնց սպասաւորած էր իբրեւ գաւաս։ Յիշեալը՝ հանգուցեալ Կարապետ Պապային գրեթէ պաշտօնակից, միշտ խօսակից և ընկերակից եղած էր, և մահակիցն ալ եղաւ Կարապետ Պապային, որ, ինչպէս կը հաւաստեն, մահուան ժամուն, իր զառանցանաց մէջ զայն իրեն ետեւէն կոչեր է,

Խալիլ Պապան ալ թաղուեցաւ իր կրօնապատկան գերեզմանոցին մէջ. և իր յուղարկաւորութեանը ի պատիւ՝ Ս. Վանուցս կողմէ ղրկուեցաւ, գաւազններու հետ, Թարգման վարդապետը։

Վ. ՐԹՑՐ

Երուսաղէմ, 23 Օգոստ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ Թրանսվալի ղրկըւած վերջնագրին վրայ երէկ իրիկուան հեռագիրները նոր տեղեկութիւններ կը հաղորդեն։ Վերջնագիրը չորեքշաբթի օրը կարդացուեր է Թրանսվալի Խորհրդարանին մէջ։ Քրիւկէր նախագահը և նախարարները ներկայ գտնուեր են այդ նիստին։ Թրանսվալի կառավարութիւնը այսօր պիտի պատասխանէ Անգլիոյ վերջնագրին, որովհետեւ քառասունըութը ժամուան պայմանաժամը այսօր կ'աւարտի։ Թրանսվալ պատասխանելէ առաջ՝ Օրանժի անկախ պետութեան կարծիքը պիտի առնէ։ Կացութիւնը շատ ծանր կը նկատուի։ Թրանսվալի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռէյց տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեր է թէ կացութիւնը բոլորովին յուսահատական չի նկատեր։

—Ֆրանքֆուրթէր Ցայթունկ կ'իմանայ թէ Անգլիոյ կողմէ Թրանսվալի ուղղուած վերջին ծանուցագիրը չընդունիր Թրանսվալի պահանջումը որով այս վերջինը կ'ուզէ կատարելապէս անկախ ճանչցուիլ։ Անգլիա անբաւական կը նկատէ նաեւ Թրանսվալի առաջարկութիւնները։ Անգլիոյ կառավարութիւնը կը պահանջէ միայն որ Թրանսվալի Խորհրդարանին նորընտիր անդամները իրենց լեզուն գործածեն վիճաբանութեանց միջոցին։ Ծանուցագիրը պատասխան մը կ'ուզէ ստիպողաբար։

—Վիէննայի թերթերը չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիրներ կը հրատարակեն Լոնտոնէն թէ Անգլիոյ Նախարարաց Խորհուրդին վերջին նիստէն ի վեր խաղաղութեան պահպանման հաւանականութիւնը քիչ մը աւելցած է։ Կ'ըսուի թէ նախարարներու խորհրդակցութեանց միջոցին Լորտ Սոլզպէրի այնպիսի ընթացքի մը հետեւեր է որ խաղաղ լուծում մը անկարելի չընծայեր։ Մնաց որ անգլիական քոնսոլտէին և Թրանսվալի արժէթուղթերուն գիներու բարձրացումն ալ ցոյց կու տայ թէ սեղանաւորներն ալ յուսալից են։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Տրէյֆիւսի փաստաբան Պ. Տըմանժ առջի օրը նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսոյի ներկայանալով պարզեց դատին իրաւագիտական կէտերը։

—Բարիզ իր սովորական երեւոյթը ունի, բաց ի այն փողոցէն ուր կը գտնուի Լիգա Բառոլի խմբագրատունը։ Հոն ազմկալից ցոյցեր կատարուեցան, սակայն ոստիկանութիւնը ցրուեց ամբոխը։

—Պէլֆօրի մէջ անցեալ շաբաթ իրիկուն ցոյցեր տեղի ունեցան։ «Կեցցէ՛ բանակը. Անկցի՛ն Հրեաները» աղաղակներ կը լսուէին։ Ցուցարարները զինուորական ակումբին առջեւ պահ մը կենալէ ետքը, հաւաքուեցան այն տունին առջեւ ուր կը բնակի Տրէյֆիւսի եղբայրը Ժաք Տրէյֆիւս։ Քանի մը ապակի կոտրտեցին։ Ոստիկան-զինուորները հասնելով ամբոխը ցրուեցին և քանի մը հոգի ձերբակալեցին։

—Պռիւսէլի լրագիրները կը հրաւիրեն պէլճիքացի դրամատէրները որ ծախեն իրեց ձեռքը գտնուած ֆրանսական բոլոր արժէթուղթերը։

—Պ. Կէյէն իր «Ամրոցէն» արձակուած օդապարիկի մը միջոցաւ ծանոյց Բարիզցիներուն թէ այն միջոցին երբ Տրէյֆիւս մեղմացուցիչ պարագաներէ կ'օգտուի, ինք ու ընկերները անօթութենէ և ծարաւէ կը մեռնին։ Պ. Կէյէն կը յայտարարէ թէ ինք մասնակցութիւն չունի արքայական կուսակցութեան մեքենայութիւններուն մէջ և թէ միշտ հանրապետական կը մնայ։

—Լէմպէրկէն կը հեռագրեն թէ Կալիցիոյ մէջ քարիւղի հանք բանեցնող Բրիքինք տան տնօրէնը, Տրէյֆիւսի դատապարտութեանը վրայ զայրանալով, ճամբեր է Ֆրանսացի բոլոր պաշտօնեաները։

—Մ. Նահանգաց մէջ բուռն զայրոյթ յառաջ բերեր է Տրէյֆիւսի դատապարտութեան լուրը։ Քանի մը տեղեր ֆրանսական դրօշներ այրուեր են։ Սէն Լուիի մէջ վաճառականներու գումարում մը տեղի ունենալով, որոշուեր է չմասնակցիլ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴՈՐԾԸ. — Պէլկրատէն կը հեռագրեն չորեքշաբթի թուականով.

Դատարանին երէկուան և այսօրուան նիստերուն մէջ հարցաքննուեցան ամբաստանեալներէն Ջիվքովիչ ու Բանթելիչ որոնք յայտարարեցին թէ բնաւ մեղսակից չեն Քնէզէվիչի։ Նոյնը ըսաւ նաեւ ամբաստանեալ Բաչիչէվիչ։ Այս օրուան նիստին մէջ հարցաքննուեցան նաեւ արքայական բանկին տնօրէն Պ. Նովանովիչ ու կինը։ Երկուքն ալ ըսին թէ իրենք երբեք յարաբերութիւն չեն ունեցած Քնէզէվիչի հետ և թէ բնաւ տեղեկութիւն չունին ո և է ծրագրի։ Քանի մը վկաներ Պ. Նովանովիչի ու կնոջ ըսածներուն հակառակը պնդեցին։

—Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան օրկանը՝ Ֆրէմտենպլաթ յօդուած մը կը հրատարակէ Քնէզէվիչի դատին վրայ։ Վիէննական թերթը կ'ըսէ թէ պէտք է ապացուցանել որ ամբաստանեալներուն բուն իսկ նպատակն էր ծայրայեղութեանց դիմել։

ՌՈՒՍԵՐԸ ՄԱՅՐԱՊՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ. — Բեդերսպուրկէն հեռագիր մը ծանոյց թէ Ցարը վաւերացուցած է Քուանկ-Թունկի (Չին) կառավարութեան վարչական առժամեայ ծրագիրը. նաեւ այդ տեղին ռուս պաշտօնեաներուն անուանումը։ Վարչական նոր ձեւը տարւոյս վերջերը գործադրութեան պիտի դրուի։ Բոլոր պաշտօնեաները պիտի ունենան այն առանձնաշնորհումները զորս կը վայելեն Ռուսիոյ հեռաւոր տեղերը ծառայող ռուս պաշտօնատարներ։ Վերին հրամանատարութիւնը յանձնուած է կուսակալի մը որ միանգամայն տեղւոյն զինուորներուն և Խաղաղականի նաւաբաժնին ընդհանուր հրամանատարը պիտի ըլլայ։ Այդ պաշտօնին կոչուած է դերծովակալ Ալէքսիէվ։ Քուանկ-Թունկի վերին հսկողութիւնը պիտի կատարէ Ռուսիոյ պատերազմական նախարարը և վարչական կեդրոնը պիտի ըլլայ Բորթ-Արթուր։ Ընդհանուր հրամանատարը՝ Կովկասի քաղաքային վարչութեան պետին իրաւասութիւնները և իշխանութիւնը պիտի վայելէ։ Ցարը անոր պիտի տայ օգնական մը որ նաւաբաժնին սպայակոյտի պետը պիտի ըլլայ։ Քաղաքային վարչութեան համար Ցարին կողմէ կազմուած գօմիսէր մը պիտի գտնուի հրամանատարին մօտ. Քուանկ-Թունկ վարչական հինգ շրջանակի պիտի բաժնուի, որոնց կառավարիչները կուսակալին կողմէ պիտի անուանուին՝ գումսէյին առաջարկութեամբ։ Այդ կառավարիչները իրաւասութիւններ պիտի ունենան և գերագոյն դատաւորի պաշտօն ալ պիտի վարեն. Կուսակալին քով պիտի գտնուին նաեւ դիւանագիտական գործակալ մը և ելմտական գումսէր մը, որոնք ուղղակի իրենց պատկանած նախարարութիւններուն իրաւասութեանը տակ պիտի ըլլան։

ՍՊԱՆԻԱ.—Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ Պիւքաեա նահանգին մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուեր է՝ ծայրայեղ շարժումները արգիլելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ, Քարլսրուհէի մէջ կատարուած զօրահանդէսի մը միջոցին յիշելով իր մեծ հայրը ըսաւ.

«Պարտքերնիս է պահել անոր մեզ կտակածը և այսօրուան զօրահանդէսը երկրին համար պարծանք մը պիտի ըլլայ և օտարներու համար ազդարարութիւն մը, վասն զի կարմիր և ոսկեգոյն, սեւ ու ոսկեգոյն, սպիտակ ու կանանչ, և սեւ ու սպիտակ դրօշները իբրեւ պաշտպանող զրահ մը՝ կը շրջապատեն կայսրութեան ոսկեգոյն դրօշը։ Երկարամեայ փորձերէ ու պատրաստութիւններէ ետքը, մեծ կայսրը կրցաւ գերման իշխանները պատրաստ գտնել իր քովէն քալելու հաւաքական մեծ դատին համար։ Հիմա հայրենիքին ամբողջութիւնը պահպանելու լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլայ համերաշխ աշխատութիւնը այն ամէն իշխաններուն որոնք իրենց արիւնը թափած են պատերազմի միեւնոյն դաշտին վրայ։ Իցիւ թէ վերջացող դարը եղբայրական ոգեւորութիւնը գտնէր այն միեւնոյն համաձայնութեան մէջ զոր տուած է մեծ կայսրը։ Իցիւ թէ մենք ալ չմոռնայինք թէ մեր պարտքն է պաշտպանել այն կրօնքը զոր ժողովուրդները պէտք է պահպանեն, և մաքրել լաւ բարոյականի և բարեկարգութեան համար։ Այսպէս դարերու մէջ ժողովուրդը, հակառակ նոր ոգիին ու նոր գաղափարներուն, հաւատարիմ պիտի մնայ միապետական հաւատքին։»

Վիլհէլմ Բ. պատասխանելով Քարլսրուէի քաղաքապետին բանախօսութեանը, գոհունակութիւն յայտնեց զօրահանդէսը կատարող զինուորներուն համար։ «Այդ զինուորները, յարեց կայսրը, կ՚աջակցին խաղաղութեան պահպանման։ Տակաւին շատ դարեր պիտի անցնին մինչեւ որ տիեզերական խաղաղութեան սկզբունքը գործադրուի։ Հիմակուհիմա իշխաններս և անոնց հրամայած բանակը Գերմանիոյ միութեան համար խաղաղութեան պահպանման ամենէն ապահով պաշտպաններն են։»

ՊԵՍԱՐԱԲԻՈՅ այն շրջանակները որոնք Ռումանիայէն Ռուսիոյ ձեռքը անցան քսան տարի առաջ, տակաւին կը պահեն իրենց կազմակերպութիւնը որ հիմնուած է ռումանական օրէնքին վրայ։ Պետերբուրկի լրագիրները կ՚ըսեն թէ ռուս կառավարութիւնը որոշած է թող չի տալ որ իրաց կացութիւնը այդպէս շարունակէ։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք կ՚առնէ այդ տեղերը բոլորովին ռուսացնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Այն 17 միլիոն ֆր. գումարը զոր Գերմանիա պիտի վճարէ Սպանիոյ՝ Քարոլինեաններու ստանալուն փոխարէն, պաշտօնական գործողութիւնները կատարուելէն ետքը պիտի հատուցուի։ Այդ կղզիները վարչական տեսակէտով երեք շրջանակի պիտի բաժնուին։

ՍԱՌՈՒՑԱՀԱՏ ՇՈԳԵՆԱՒԸ.— Եերմաք սառուցահատ շոգենաւին հրամանատար Մաքարով ծովակալը հեռագրեր է ռուս կառավարութեան թէ այդ շոգենաւը փայլուն կերպով արդարացուցած է իրմէ սպասուածները, բեւեռային մեծածաւալ սառոյցներ կոտրելով և սառոյցի կտորներուն մէջտեղէն երկու հարիւր ծովային մղոնի ճամբայ մը բանալով. սակայն Եերմաք սառոյցի կտորի մը դէմ մաքառելու միջոցին իր ամէնէն տկար մէկ կողմը վնասուած ըլլալով, հարկադրուեր է ընդհատել իր ուղեւորութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ.—Ֆրանսայի ցորենի արտադրութիւնը 1998 99 տարեշրջանին եղած է 131,050,220 հարիւրալիտր։ 1897 ին 86,900,088 եղած էր եւ 1896 ին 119,740,416։ 1897-98 տարեշրջանին Ֆրանսա ներածուած են 2,833,843 կենդինար ցորեն և 159,375 կենդինար ալիւր։ 1897 ին ներածուած ցորենի քանակութիւնն էր 22,295,641 և ալիւրինը 401,684։ Մ. Նահանգները անցեալ տարի տասը միլիոն կենդինար պակաս ցորեն ղրկած են, Ռուսիա՝ 6 միլիոն, Թուրքիա՝ 426,000, Ռումանիա՝ 158,000, Պելճիքա՝ 137,000 և Աւստրիա-Հունգարիա՝ 44,000։ Ալժէրի 627,945 կենդինար աւելցուցած է իր առաքումները և Թունուզ՝ 283,067։ Ֆրանսայի ցորենի տարեկան սպառումն է 120 միլիոն հարիւրալիտր կամ 92,400,000 կենդինար։ Ֆրանսա 1896-97 տարեշրջանին իր բերքով հոգացած է իր պէտքերը. իսկ 1897-98 ին 34 միլիոն հարիւրալիտր բաց մը ունեցած է։ Ներկայ տարին համար Ֆրանսա իր պէտքերը հոգալէն զատ 11 միլիոն հարիւրալիտր աւելի պիտի ունենայ։

—Լիոնի մետաքսի վաճառականներու սինտիքային մէջ տեղեկագիրը կ՚ըսէ թէ այս տարի Ֆրանսայի մէջ խոզակի արտադրութիւնը կը հասնի 4,367,799 քիլոյի, առջի տարիէն հարիւրին 2 28 աւելի։

ԳԵՏԵՐՈՒ ՅՈՐԴՈՒՄ.—Վիէննայէն կը հեռագրեն չորեքշաբթի թուականով.

Վերին Աւստրիայէն, Սալցպուրկէն, Պավիէրայէն և Պոհեմիայէն առնուած լուրերու նայելով բոլոր գետերը յորդեր են տեղատարափ անձրեւներու հետեւանքով։ Մեծ ողողումներ եղած են ահագին վնասներ պատճառելով, մանաւանդ Իշլի, Կմունտէնի և Էպէնզէի մէջ։ Հեռագրական գիծերու և երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները ընդմիջուած են։ Անձրեւը տակաւին կը տեղայ։

—Միւնիխէն ալ նոյն թուականով կը հեռագրեն թէ քաղաքին մէջէն անցնող Իզար գետը յորդած ըլլալով Միւնիխի մեծ մասը վտանգի մէջ է։ Տուն մը փլեր է։ Հարկ եղած զգուշական միջոցները ձեռք առնուած են։

ԻՏԱԼԻՈՅ Աւելլինօ գաւառին կառավարիչը ծանուցեր է գաւառային խորհուրդին թէ ներկայ տարուան առաջին ութ ամիսներուն 8493 հոգի, գիւղացի և գործաւոր, Ամերիկա գաղթեր են, գործ գտած չըլլալնուն համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ Խորհրդարանին անդամ Պ. Բրիչարտ Մորկան որ Չինու կառավարութեան մօտ հանքերու տնօրէն և Սէ-Ձուէն գաւառին վարիչ կարգուած է, անցեալ ուրբաթ Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է Բէքին ուղեւորելու համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ մէջ խաղաղութեան և իրաւարարութեան Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ ընդարձակ հիմերու վրայ և կառավարութեան աջակցութեամբ։ Այդ Ընկերութիւնը, որպէս զի խաղաղութեան և իրաւարարութեան գաղափարները շուտով տարածէ ժողովուրդին մէջ, մօտերս գիրեր պիտի ցրուէ, ուր պիտի նշանակուին խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին զանազան առաջարկութիւնները։ Ասոնց չորս կողմը պիտի գտնուին ամէնէն աւելի խաղաղութիւն քարոզող նշանաւոր անձնաւորութեանց կենդանագիրները, որոնց գլուխը պիտի գտնուի Նիքոլա Բ. կայսեր պատկերը՝ աջ ձեռքին մէջ բռնած այն շանթը որ «ամբողջ աշխարհի համար կը հնչէ տիեզերական խաղաղութեան ժամը»։ Կայսեր կենդանագրին շուրջը պիտի գտնուին Թոլսթոյի, Սիւթնէր Պառոնուհիին, Ֆրէտէրիք Բասիի, Զոլայի, Թուարիէօի և Պիեօրնսոնի պատկերները։ Գիրին վրայ պիտի գտնուի նաեւ Վէրեշչակինի պատկերահանին մէկ նկարը՝ «պատերազմի աստուածացումը» որ կը ներկայացնէ մարդկային գանկերէ կազմուած և մինչեւ երկինք բարձրացող վիթխարի բուրգ մը։

ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱՅԻ մէջ կառուցուելիք համալսարանին համար անցեալ տարի բացուած միջազգային մրցման, առաջին մրցանակը շահեր է Ֆրանսացի ճարտարապետ Պ. Պէնառ։ Շինութեան ծախքն է 1,600,000 անգլիական ոսկի, որուն մեծ մասը պիտի վճարէ Սան-Ֆրանչիսքոյի սեղանաւորի մը կինը՝ տիկին Հըրսթ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Լրագիրները ծանուցած էին թէ Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին Տարմշթատ ուղեւորելուն առթիւ Բոցտամ ալ հանդիպելով այցելութիւն պիտի տան Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին։ Արդ, Պերլինէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը ըսելով թէ սխալ է այդ լուրը, հաւանական կը գտնէ թէ Ցարը և Ցարուհին քանի մը օր Քիլ մնան, այցելութիւն տալու Հայնրիխ իշխանուհիին որ Ցարուհիին քոյրն է և Գերմանիոյ կայսեր եղբօրը կինը։ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կայսրերուն տեսակցութիւնը աւելի ուշ տեղի պիտի ունենայ։

ՀԱԲԷՇ ՄԱՏՆԻՉ ՄԸ.— Մասաուայի մէջ մօտերս պիտի կատարուի մատնիչի մը դատը։ Իտալական իշխանութիւնները ձերբակալեցին Կարէշար անուն հաբէշ թարգման մը որ Իտալիոյ և Հաբէշստանի պատերազմին ատեն Պարաթիէրի զօրավարին բանակեղին մէջ կը ծառայէր և ընկերացած էր Սալցօ հազարապետին, երբ ասիկա գնաց հաշտութեան համար բանակցիլ Հաբէշներուն հետ։ Կարէշարի տունէն գտնուած են Մէնելիքի ու Ռաս Մաքոնէնի կողմէ գրուած քանի մը նամակներ։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ սկզբունքով տրամադիր է երկու միլիոն ֆր. գումարով մը աջակցիլ Հռոմի մէջ միջազգային արուեստահանդէսի մը կազմակերպութեան, բայց կ՚ուզէ Խորհրդարանին նստաշրջանին բացուելէն առաջ ուսումնասիրել արուեստահանդէսին ելմտական ծրագիրը։

ԱՆՆԱ Ֆիլորովնա Տոռավէա գիւղացի ռուս կինը, որ Եորկէյ մեծ դուքսին վերջին վայրկեաններուն անոր քով գտնուեցաւ, վերջերս մեռեր է, այն յուզումին հետեւանքով որուն ենթարկուեցաւ Զարեւիչին մահուանը պատճառաւ։ Աննա նաեւ պաղ առած էր մեծ դուքսին մեռած տեղը երկար ատեն սպասելով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Կ՚ըսուի թէ Պուլկար կառավարութիւնը Ռումանիոյ հետ պիտի բանակցի՝ Սոֆիայի և Պուքրէշի միջեւ հեռաձայն մը հաստատելու համար։

ԼՈՆՏՈՆԻ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ ամերիկացի մեծահարուստ Պ. Ուիլեըմ Ուէտորֆ Աստոր որ վերջերս անգլիական ազգութիւնը ընդունեց, և իր հայրենակիցներուն մէջ մեծ դայթակղութեան մը պատճառ եղաւ, դրամատէրներու խումբի մը հետ կը բանակցի՝ Ամերիկայի մէջ ունեցած իր ստացուածքները երեսուն միլիոն անգլիական ոսկիի ծախելու համար։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Անցեալ չորեքշաբթի Օբորթոյի մէջ ժանտախտէ դէպք ու մահ չէ պատահեր։ Վաճառատուները տակաւին գոց կը մնան, թէեւ կառավարութիւնը կը խոստանայ վերջնական պատասխան մը տալ վաճառականներու առաջարկութեանցը։ Արհեստաւորներու ընկերակցութիւնը յայտարարութիւն մը հրատարակեց թէ գործաւորները պիտի օգնեն վաճառականներուն՝ առողջապահական միջոցներու դէմ եղած բողոքներուն համար։ Զինուորները զօրանոցներուն մէջ պատրաստ կեցած են։

— Ֆրանսացի բժիշկները հաստատեցին թէ Օբորթոյի մէջ երեւան ելած հիւանդութիւնը Հնդկաստանի մէջ տիրող ժանտախտն է։ Մինչեւ հիմա 64 դէպք ու 26 մահ պատահած են։ Ֆրանսացի բժիշկները փորձեր կատարած և ժանտախտէ վարակուածները սկսած են դարմանել Բասթէօրեան հաստատութեան շիճուկով։ Ֆրանսական բժիշկները յայտարարեցին թէ Օբորթոյի շուրջը դրուած քարանթինայի շղթան իր հիմակուան վիճակին մէջ չի կրնար շրջակայ երկիրները պաշտպանել ժանտախտին ճարակմանը դէմ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ մէջ հանրապետական կուսակցութիւնը մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ, որպէս զի նախագահական յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ Պ. Մաք Քինլիի վերընտրութիւնը չյաջողի։ Պ. Պուլթուիլ ահագին միթինկ մը կազմելով ի նպաստ նախագահական ընտրելի Պ. Պրիեանի, դէմ խօսեցաւ երկրակալութեան քաղաքականութեան։ Նիւ Եորքի մէջ ալ մեծ միթինկ մը կազմուելով համակրական ցոյցեր եղան Պ. Պրիեանի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ.—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ կառավարութիւնները և արհեստաւորները ուսումնասիրութիւններ կը կատարեն դրացի պետութեանց հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրներու վերանորոգման համար որոնց պայմանաժամերուն աւարտումը մօտեցած է։ Իտալական լրագիրները մեծ կարեւորութիւն կու տան այդ խնդրին և կը պահանջեն որ Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ նոյնը ընէ։ Իտալիոյ առեւտրական սենեակին մէջ առաջարկուեր է համաժողով մը կազմելով խնդրին վրայ խորհրդակցիլ և լսել շահագրգռուողներու նկատումները։ Իտալիոյ Երեսփ. ժողովին նստաշրջանը երբ վերաբացուի, առեւտրական դաշնագիրներու խնդիրը պիտի ներկայացուի։ Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ նկատողութեան առած է այդ ծանր խնդիրը։ Ելմտական պաշտօնատունին մէջ այդ մասին խիստ կարեւոր պաշտօնագիրներ ստացուած են։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնը ընդուներ է ոսկի դրամի գործածութիւնը։ Ռուբիին արժէքը սահմանուած 1 շիլին 4 բէնս, այսինքն 1 ֆր. 64։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նոր-Նախիջեւանի գաւառի Մեծ-Սալա, Սալա և Նեսվիտա հայ գիւղերի հասարակութիւնները խնդրամատոյց են եղել, որ իրենց հարկերի վճարումը յետաձգուի մինչեւ այս տարուայ սեպտեմբերի 1ը։ Առաջին գիւղից պիտի ստացուի 9,136 ր. 82 կ., երկրորդից—7,556 ր. 51 կ. և երրորդից—6,279 ր. 27 կ.։

Հարկերի յետաձգումը խնդրելու պատճառը անբերրիութիւնն է, որ վերջին տարիներս կրկնւում էր պարբերաբար, և որի շնորհիւ գիւղացիներն ստիպուած էին ուտելու և ցանելու համար անհրաժեշտ հացահատիկները վերցնելու հասարակական շտեմարանից։ Նոյն անբերրիութիւնը գիւղացիներին հարկադրել էր վաճառել իրենց անասունների մի մասը՝ սերմացու գնելու համար։ Ռոստովի գիւղական գործերի նահանգական ատեանը, «Պրիազ. Կրայ» թերթի ասելով, յարգի է գտել գիւղական վերոյիշեալ հասարակութիւնների խնդիրքը։

—Գիտնական տեղեկութիւններ տարածող Ֆրանսիական ընկերութիւնը մի ուղեւորութիւն է կատարելու դէպի Ղրիմ, Կովկաս և Սև ծովի վրայ Սենեգալ շոգենաւով։ Ուղեւորութեանը մասնակցում են մօտ 100 հոգի։

—Ախթալայի (Կովկասում) հանքային Ֆրանսիական ակցիոներական ընկերութիւնը իւր 12 տարուայ գործունէութեան ընթացքում (1887 թ. յուլիսի 30 ից մինչև 1898 թ. դեկտեմբերի 31ը) վնաս է արել 1,025,167 ր։ Յիշեալ ընկերութիւնը գործում էր հիմնական 1,600,000 ր. և պարտքով վեր առած 553,440 ր. դրամագլխով։ Այսպիսով՝ ընկերութիւնը կորցրել է իւր դրամագլխի մօտ երկու երրորդական մասը։

—Մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, ապահովագրական ընկերութիւններից մէկը մտադիր է ընդունել և ապահովագրութիւն հեղեղումների դէմ։ Ինչ ասել կուզէ, որ Կովկասի ազգաբնակչութիւնների համար սա շատ ցանկալի նորութիւն է, որովհետեւ շատ շատերը գետակների հեղեղումների ժամանակ զրկւում են իրանց առօրեայ պիտոյքներից։

— Օգոստոսի 10ին վերջացած է Պետերբուրգի կանանց բարձրագոյն կուրսերը մտնել ցանկացողների խնդրագիրների ընդունելութիւնը։ Տրուած է 510 խնդրագիր։ Կընդունուի 300 հոգի։ 150 ուսանողուհի դարձեալ աւարտել են պարգեւներով. 114 հոգի ցանկութիւն են յայտնել ազատ ունկնդիր լինելու կուրսերին կից գտնուած հանրակացարանում։ Մի քանի խնդրագիրներ ստացուած են Բուլղարիայից, մէկը մի ամերիկուհուց և 50ը հրէուհիներից։

— Բագւում կազմւում է շինարարական ակցիոներական ընկերութիւն, որի նպատակն է զանազան շէնքեր կառուցանել։ Ընկերութեան հիմնական դրամագլուխն է 800,000 ր., բաժանուած 3,200 ակցիայի, իւրաքանչիւր ակցիան 250 ր. արժողութեամբ։ Ընկերութեան կանոնադրութեան ծրագիրն արդէն ներկայացուած է ֆինանսների մինիստրութեանը։

— Մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, մտադրութիւն կայ Պետերբուրգի համալսարանի արեւելեան լեզուների մասնաճիւղի մէջ գործնական պարապմունքներին ընդարձակ ծաւալ տալու։ Այդ մասնաճիւղի վարչութիւնն այն կարծիքն ունի, թէ այդ նպատակին ամենից աւելի կարող էր համապատասխանել Արեւելեան մի սեմինարիում հիմնելը, ուր պարապմունքները կազմակերպուած լինէին Արեւմուտքում եղած նման հաստատութիւնների պարապմունքների պէս, ինչպէս, օրինակ, Ecole des Hautes Etudes-ումն է։

—Թեհրանից «Նով. Վր.»-ին հեռագրում են օգոստոսի 14ին. «Այսօր տեղի ունեցաւ Թեհրանը Կասպից ծովի ափերի հետ միացնող Էնզելի-Թեհրան խճուղու բացման հանդէսը։ Այդ ճանապարհը, որ մօտ 340 վերստ տարածութիւն ունի, կտրում է Պարսկաստանի հիւսիսային մասը Էլբուրզի լեռնաշղթայի վրայով և շինուած է ռուս ակցիոներական ընկերութեան և ռուս ինժեներների ձեռքով։ Այդ խճուղին խիստ կարեւոր նշանակութիւն ունի, որովհետեւ միակ յարմար և ապահով ճանապարհն է ռուսաց վաճառաշահ կեդրոններից դէպ ի Պարսկաստանի մայրաքաղաքը։ Ճանապարհի բացումը պարսից իշխանութիւնը սարքել էր խիստ հանդիսաւոր կերպով, և հանդէսը ռուս պարսկական տնօրէնութեան բնաւորութիւն ունէր, որովհետեւ այս խճուղին առաջին բարեկարգ ճանապարհն է Պարսկաստանում, ուր ցարդ մարդիկ և ապրանքներ տեղափոխւում էին ձիերով, վտանգաւոր կիրճերից»։

— Նիժնի Նովգորոդի տօնավաճառը պաշտօնապէս վերջանում է օգոստոսի 20ին, բայց դեռ մինչեւ ամսոյս վերջը կարելի է ապրանք գնել։ Մի քանի տեսակի ապրանքներ սովորականից այս տարի թանգացել են. օրինակ՝ մանուֆակտուրային ապրանքներից մահուդեղէնն այս տարի անցեալ տարուայ գներից 100ին 10 թանգացել է։ Մանուֆակտուրիան ահագին քանակութեամբ ծախւում է և գները շատ են։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ անուանուեցաւ Պաղտատի նախորդ կուսակալ Աթաուլլահ փաշա։

—Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանուեցաւ Աթանաս էֆ.։

—Բումէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան տրուեցաւ Եգիպտոսի յոյն-մէլքիթ հասարակութեան երեւելիներէն Հալիմ Սաթաքինի պէյի։ Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին տեսուչի օգնական Ֆուատ ու Ֆազըլ պէյերու և քարտուղար Ալի պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Իզմիրի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Վասըֆ պէյի։

—Տեղակալի աստիճան տրուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին թոռան՝ Էրթողրուլ հեծելազօրքերու յիւզպաշի Ալի պէյի որ կայսերազուն իշխան Ապտիւլգատէր էֆենտիի հետեւորդներէն է։ Ալի պէյ միւնդամայն կայս. թիկնապահներու կարգը դասուեցաւ։

Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բերայի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Միխալաքի էֆ.ի։ Գ. կարգի Օսմանիէ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին անդամ Ճէմալ պէյի և վճռաբեկ ատեանի առաջին ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Թալաթ պէյի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին ու Պետական Խորհուրդի նախագահին հետ։

—Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ՚Քոնոր երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Թիրխան փաշայի որ Սեւ Լերան իշխանին հետ Աթէնք գացած էր։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օր, մեծ Լողոթէթին հետ կայս. պալատ երթալով տեսակցեցաւ առաջին քարտուղարին հետ։

—Ն. Սրբազնութիւնը երէկ այցելութիւն տուաւ Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատարին և հելլենական դեսպանին։

—Երէկ Սինոդին հաղորդուեցաւ հեռագիր մը ծանուցանող թէ Տ. Մէլէթիոս Աղեքսանդրիոյ Պատրիարքութեան տեղապահ կարգուած է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.— Եոհաննէսպուրկի Իսլամները, կ՚ըսէ Իգտամ, Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ պատերազմ մը խիստ հաւանական նկատելով Քիմպըրլի գացեր են։ Եոհաննէսպուրկի իսլամներուն կրօնական պետը Շէյխ Ահմէտ Թահիր էֆ. հանգանակութիւն մը բացեր է ուղեւորելու անկարող իսլամներուն նպաստելու համար։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ առջի օրն ալ ժանտախտէ դէպք ու մահ չը պատահեցան։

—Առողջապահական վարչութիւնը չորեքշաբթիականով մը ծանոյց ամէն կողմ թէ Եգիպտոսէն օսմ. նաւահանգիստները գալիք այն ուղեւորները, որոնք առանց կենալու և քարանթինա սպասելու օտար երկիրներ ուղեւորող շոգենաւերով կու գան, օսմ. մաքրանոցներուն մէջ պիտի չընդունուին։

—Հէլլէն կառավարութիւնը բժշկական քննութեան պիտի ենթարկէ Սուրիոյ ժամանումները։

—Պէրութի առողջապահական պաշտօնեաները հրահանգ ստացան մեկուսացման նաւ մը պատրաստել, որպէս զի եթէ ժանտախտ երեւան ելլէ՝ վարակեալները հոն փոխադրուին։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանապետութիւնը տարեկան հինգ հազար ղրուշի նպաստ մը յատկացուց Ֆեների Պատրիարքարանի սնտուկին։ Տ. Կոնստանդիանոս Պատրիարքը այդ առթիւ շնորհակալութեան գիր մը ուղղեց Սամոսի իշխանին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ գերմանական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սթէմրիխ երէկ Գոնեա ուղեւորեցաւ։

ՃԻՏՏԷԻ անգլիական հիւպատոս Պ. Տիւէյ որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, անմիջապէս իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու հրաման ստացած է։

ՔԱԼՆԻՆ ԳՆԴԱՊԵՏԸ, որ Կ. Պոլսոյ ռուսական զինուորական գործակալ կարգուած է, նոյեմբերին պիտի գայ մայրաքաղաքս։ Մինչեւ այն ատեն այդ պաշտօնը պիտի վարէ հեծելազօրքերու հարիւրապետ Քոֆման։

Պ. ԼԷՄՈՆ ՏԸ ՌՕԶԻԼՏ առջի օրը Հայտար Փաշայ գնաց և իր զբօսանաւին մէջ գիշերեց։ Ետքը այցելեց տեղւոյն նորակառոյց սինակոկը։ Պարոնը այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

— Պարոն տը Ռօշիլտ Հայտարի առջեւ գտնուած միջոցին իմանալով որ տեղւոյն հրեայ հասարակութեան ելմտացոյցը 150 ոսկի բաց ունի, բաւականաչափ գումար մը նուիրեր է թէ՝ այդ բացը գոցելու և թէ ուրիշ պէտքեր հոգալու համար։

Պ. ԿՐԻԶՈՎ, Պուլկարիոյ նախարարապետը, երեքշաբթի օրը Ֆիլիպէ գացեր է։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Նօթր Տամ տը Սալիւ զբօսանաւով մայրաքաղաքս եկած ուխտաւորները, որոնք Եաֆաէն դարձած են, երէկ Ֆէնէր երթալով այցելեցին Յունաց Պատրիարքարանը, ուր իրենց ցոյց տրուեցան զանազան մասունքներ։(*)

ՄԻԽԱԼԸՃ գաւառակին (Պրուսա) վերի կողմը գտնուած Արապ Չիֆթլիկի անուն տեղը առջի օրը հրդեհ ծագելով Չէրքէզ գաղթականներու բնակած քանի երկու տուներ այրեր են՝ ամբողջ պիտոյքներով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ առնուած լուրերու նայելով, վերջին անձրեւները 1897ին պատահածէն աւելի ահագին վնասներու պատճառ եղած են։ Վաճառականներուն կացութիւնը շատ դժուարին է և մտահոգութիւնները հետզհետէ կ՚աւելնան։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Շթրաուս, կինը ու աղջիկը երէկ Գատըգիւղ երթալով այցելեցին Էլ Տէյէրմէնի մէջ նոր շինուած սինակոկը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ծանուցուեցաւ թէ Իզմիրի մէջ Տէլիգեան էֆ. իր վճարումները դադրեցուցած է երեսուն հազար ոսկիի բացով։ «Առնուած նոր լուրի մը նայելով, կ՚ըսէ Իգտամ, այդ գումարին հինգ հազար ոսկին կը վերաբերի եղեր սնանկացեալին Կ. Պոլիս գտնուող եղբօրը Յակոբ էֆ.ի, սակայն առեւտրական շրջանակներուն մէջ շատ հաւատք չեն ընծայեր թէ ճշմարտութիւնը այդպէս եղած ըլլայ»։

ՖԷՐԻԳՈՒԹԵԱՆ աստիճան տրուեցաւ Տարլիւշշէֆագայի տնօրէն Հիւսէին փաշայի։

ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.—Զեռնկաս պաշտօնարանը նկատելով որ հրդեհներու ատեն Տէրքոսի ջուրի ծորակ ու աղբիւր չգտնուիլը հրդեհներու տարածուելուն պատճառ կ՚ըլլայ, հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ տեղեկագրել թէ ո՛րչափ ծորակներ ու աղբիւրներ կան և տակաւին ո՛րքան հաստատելու պէտք կայ։

ՇԷՅԽ-ԻԼ-ԻՍԼԱՄ ԷՖԷՆՏԻՆ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ որ հանրութեան գործերը յապաղումներու չենթարկուին։

ՌՈՒՄԱՆԻԱՅԷՆ կարգ մը Հրեաներ Թուրքիա պիտի գաղթեն։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ, թէ չաքարավաճառները պէտք չէ գործածեն կարգ մը ներկեր որոնք հանրային առողջութեան կը վնասեն։ Պատրաստուած ցուցակ մը, ուր նշանակուած են անվնաս ներկերը, պիտի հաղորդուի չաքարավաճառներուն։

ՆԱՒԱՐՇԱՒ.—Երէկ Մօտայի առջեւ նաւարշաւ մը տեղի ունեցաւ զոր կազմակերպած էր Գատըգիւղի Ռօուինկ Քլիւպը։ Մրցանակները նուիրուած են Պ. Բօլ Սթէֆանովիչի կողմէ։

—Յառաջիկայ չորեքշաբթի Թարապիայի առջեւ մրցում մը պիտի կատարեն օտար դեսպանատանց պահականաւերու մակոյկները։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.— Անցեալ շաբաթ օր Այտընի երկաթուղիի գիծին վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Այասուլուկ գացող կառախումբի մը և կայարան մտնող վայրաշարժի մը միջեւ։ Եփեսոսի և Ազիզիէի միջեւտեղը կառախումբը դուրս ելած էր առաջին թիւնէլէն, սակայն շոգեթան խզուելով հինգ վակոններ թիւնէլին մէջ մնացած էին։ Վայրաշարժը որ կառախումբէն ետքը կու գար, այդ վակոններուն զարնուելով անոնց մէկը խորտակեր է։ Հինգ ուղեւորներ և Մարտիրոս անուն կառուղիղ մը վիրաւորուեր են։ Վիրաւորեալ ուղեւորներէն Մէհմէտ որ Այտըն փոխադրուած էր, հոն մեռեր է։

ՆԱՀԱՏԱԿ ՏՂԱՆ.— Գահիրէի իտալական հիւպատոսարանը ձերբակալել տուեր է կին մը որուն դէմ ամէնէն սոսկալի ամբաստանութիւնը եղած է։ Այդ կինը ութ ամսէ ի վեր իր քով վար դրած ու խոշտանգած էր վեց տարեկան յոյն աղջիկ մը։ Եգիպտական կառավարութենէն երկու պաշտօնեայ և իտալական հիւպատոսարանէն երկու պատուիրակ այդ աղջիկը բոլորովին մերկ ու ողորմելի վիճակի մը մէջ գտեր են սենեակի մը։ Խեղճին եղունգները չափէն աւելի երկնցած էին և մազերը մինչեւ գետինը իջած. մարմինը վէրքերով ծածկուած էր. ձեռքերը գօսացած էին և աչքերը ուռեցած՝ սենեակին խոնաւութենէն։ Աղջիկը առանց անկողինի գետինը կը պառկէր և իբրեւ սնունդ չոր հաց և ջուր միայն կը ստանար ութ ամսէ ի վեր. և եթէ գանգատէր, կը գանակոծուէր։ Կ՚ըսուի թէ կինը այդ անլսելի ոճիրը գործած է խեղճ տղեկին մօրմէն վրէժ լուծելու համար։ Թէ՝ ոստիկանութիւնը և թէ հիւպատոսարանը քննութեան ձեռնարկած են։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Շիշլանէ պահականոցին մօտ Նաւային զինուորական բժիշկ Իսաք փաշայի տունէն առջի գիշերը գողութիւն մը կատարուեցաւ։ Սնտուկները ու քօնսօլները կոտրելով չորս հարիւր ոսկիէնոց գոհարեղէն և Իսաք փաշայի պատուանշանները գողցուեցան։ Տնեցիները ամարանոց գացած ըլլալով, տան մէջ ոչ ոք կը գտնուէր։ Սպասաւորն ալ նոյն միջոցին բացակայ էր և առտուն երթալով տեսաւ թէ տանը դուռները բաց են ու սնտուկները ևն. կոտրուած։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութեան ձեռնարկած է։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.— Երէկ ժամ 9 1/2ին Այասոֆիայի կողմը վարձու կառք մը կոխոտեց Նիքօլի անուն հիւսն մը որ գլուխէն և ոտքերէն վիրաւորուեցաւ։ Կառապանը՝ Տէրվիշ՝ փախչելու միջոցին ձերբակալուեցաւ։

— Երէկ ժամ 7ին Կամուրջին Գարաքէօյի կողմէն անցնող սայլ մը կոխոտեց Գասըմփաշայի մզկիթին միւէզզինը՝ Հաֆըզ Սալիհ էֆ.ն որ գլուխէն ու ոտքերէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Բարմաք Գարու թաղին մէջ, առջի գիշերը, կօշկակար Նիքօլի սենեակին մէջ կրակարանը շրջելով հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը պատահեցաւ, սակայն շուտով առաջքը առին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու թէ՝ Մայր Եկեղեցւոյ քահանաներէն Արժ. Տ. Արսէն քահանայ Տէր Յովսէփեան, ինքնայօժար ստանձնած ըլլալով շարունակել հանգուցեալ բարեյիշատակ Տ. Խաչատուր Ա. քահանայ Տէր Գաբրիէլեանի ի նպաստ Հաստատութեանս կատարած տարեկան հանգանակութեան ընդհատեալ գործը, այս անգամ Հոգաբարձութեանս յանձնած է 1861 դահեկան զոր հանգանակած է հետեւեալ բարեսէր ազգայիններէ։

Զայս ծանուցանելով, Հոգաբարձութիւնս՝ յանուն հազարի մօտ պատսպարելոց կը փութայ հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել առ բարեսէր նուիրատուս և առ բարեխնամ Տ. Արսէն քահանան որ խոստացած է շարունակել իր ստանձնած սոյն Աստուածահաճոյ գործը՝

ի Դիմաց Հոգաբարձութեան Հիւանդանոցի

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ցուցակ նուիրատուաց

Տ. Մեսրոպ արքեպիսկ. Սուքիասեան 20, Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան 20, Տ. Տրդատ եպիսկ. Պալեան 53, Տ. Ներսէս վարդապետ Դանիէլեան 10, Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սանտալճեան 20, Տ. Վահրամշապուհ քահանայ Քիպարեան 20։

Տիկին Շամի Գալըպճեան իր ննջեցելոց հոգւոյն 216, բարեսէր ոմն 216, Խաչիկ էֆ. Խանճեան, իր ամուսնութեան առթիւ 108, Կարապետ էֆ. Խանճեան, իր ամուսնութեան առթիւ 108, Արշակ էֆ. Գարամանեան և եղբարք 60, Նուրիճան էֆ. Գալյօնեան 47, Սէրվիչէն էֆ. փոխադրիչ 54։

Տիկնայք՝ Զապէլ Տէր Մովսէսեան 40, Նէվրիկ Խորասանճեան 40, Սաթենիկ Ա. Թիրեաքեան 30, Զապէլ Մ. Սարաֆեան 27, Թէկղի Ֆրանկիւլեան 27, 20ական ղրշ. Տիկնայք՝ Նազիկ Բէշտիմալճեան, Հերիքնազ Գալըպճեան, Անթառամ Կ. Բէշիչեան, Սոֆիկ Խ. Սվաճեան, Մէհրուպէ Սէֆէրեան, Տիրուհի Մ. Փէշտիմալճեան, Իսկուհի Մ. Ուզունեան։

20ական ղրշ. նուիրած են Տեարք՝ Լեւոն Բանիկեան, Յարութիւն Կիւմիւշեան, Մեսրովպ Ֆէնէրճեան, Արամ Տամկաճեան, Յակոբ Խասիկեան, Գէորգ Ուզունեան, Գարեգին Խոսոփեան, Միքայէլ Արիստոդոմոֆ, Արամ Արիստոդոմոֆ, Գէորգ Թէրզեան, Արմիկ Զօրայեան, Նիկողոս Գուլասեան, Կարապետ Մարտիկեան, սենեկապետ Օննիկ Ս. Թաշճեան, Մուշեղ

(*) Այս այն ուխտաւորներն են որոնց Երուսաղէմի մեր վանքը տուած այցելութիւնը նկարագրած է այսօր Երուսաղէմի մեր թղթակիցը։

Տիգրանեան, Կարապետ Տէր Անդրէասեան, Կարապետ Սէֆէրեան. 15ական ղր. Արմենակ էֆ. Փափազեան, Սինան էֆ. Սինանեան.

10ական ղրշ. նուիրած են Տիկնայք՝ Վիգթօրիա Թօգատլեան, Լուսիքա իր ամուսնոյն հոգւոյն, Թագուհի Բամպուգճեան, Աղնիւ Մանասեան, Իսկուհի Կիւմիւշճեան, Պէատրիկ Ս. Մարտիրոսեան. Տեարք՝ Սեդրաք Արապեան, Յակոբ Պէյլէրեան, Պետրոս Կոչգլուխեան, Պօղոս Ալլօյանեան, Տօքթ. Ալլահվէրտեան, Սահակ Պէշիրեան, Տիգրան Պալթաեան, Կարապետ և Զարեհ Գարագաշեան, Գաբրիէլ Տիւլկէրեան, Հրանտ Ս. Թիրեաքեան, Լ. Արեւեան, Համբարձում Սլաճաճեան, Գրիգոր Ժամկոչեան։

5ական ղրշ.՝ Տեարք Հայկ Թիրեաքեան, Բարշամ Պէրպէրեան, Յակոբ Իսալիբեան, Լեւոն Վարդանեան, Գէորգ Պաթմանեան, ոմն, Տիկին Մարիամ Գասպարեան, երկու բարեսէր տիկիններ 5ական ղրշ.։

Ընդամէնը հազար ութը հարիւր վաթսունը մէկ (1861) ղրշ.։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր ալ իր տունը կը մնայ անձնական տկարութեան պատճառաւ։ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան կը տնօրինէ Պատրիարքարանի ընթացիկ գործերը, խորհրդակցութեամբ վարչական և յարաբերական դիւաններու տեսուչներուն՝ Թէլեան և Խաչատուրեան էֆէնտիներու։

—Այս առաւօտ Պատրիարքարանի կողմէ Սեբաստիոյ և Ուլնիոյ եկեղեցիներուն ղրկուեցան եկեղեցական զգեստներ զորս նուիրած է բարեպաշտուհի հայ Տիկին մը։

—Սամսոնի մեր թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները ու դիտողութիւնները կ'ուղղէ մեզ՝ քաղաքին դպրոցական գործերու մասին։

«Նորընտիր տեղապահ Հայրսուրբը եռանդով կը շարունակէ դպրոցական կարգադրութիւնները՝ զորս աւարտելուն պէս պիտի երթայ Թեմերը հովուել։

«Քննադատութեան արժանի կէտեր կան, մասնաւորապէս մանկապարտէզին շուրջը, որոնք կրթասէրներու ցաւ կը պատճառեն՝ հակառակ տեղապահին գովելի ջանքերուն որոնք ապարդիւն մնացին յամառ կամքերու առջեւ։ Նախորդ մանկապարտիզպանուհին, Օր. Տիրուհի Գույումճեան, որուն երկամեայ պաշտօնավարութիւնը հանրային գնահատման տեղի տուած է, նախապէս կը հրաւիրուի շարունակել իր պաշտօնը յառաջիկայ տարի ևս. և այս պայմանով ամսական մը համար Պոլիս կը մեկնի։ Առանց պատճառի, պարզապէս նորասիրութեան ճաշակով —որ Սամսոնցիներուն գաղտնիքներէն մէկն է— Քաղաքական ժողով ու Թաղական Խորհուրդ միանալով՝ սոյն պաշտօնը կը յանձնեն Օր. Թօքատլեան քոյրերու, որոնք հոս հասնելէ վերջ միայն կ'իմանան թէ փոխան պայմանագրուած ամսական ինը ոսկիին պիտի ստանան միայն ութը ոսկի։ Յոյս ունինք թէ Նորընտիր մանկապարտիզպանուհիները պիտի կրնան օգտակար ըլլալ, բայց ասիկա չարգիլեր որ հրապարակաւ վեր հանենք նախորդին արժանիքը՝ զոր գնահատելու կարող չեն ընդհանրապէս անոնք որ կոչուած են քաղքիս կրթական գործին աշխատելու։ Օր. Գույումճեան գուցէ անգիտակ անցած դարձածին, կը պատրաստուի հոս մեկնելու. մինչդեռ աղաները դեռ այսօր կ'աճապարեն գրելու օրիորդին որ տեղը նստի։ Կը խնդրենք որ այս տողերը հրատարակէք, որպէսզի չի կարծուի թէ Սամսոնի մէջ ամէն կրթասէր համամիտ է այսպիսի անճահ կարգադրութեանց։ Այս մասին ուրիշ նմոյշ մը ևս կը հաղորդեն մեզի. Պ. Գ. Բաժաքեանեան, նախորդ ուսուցիչ մանչերու վարժարանին մէջ, որ անցած տարի նոյնքան գնահատուեցաւ հոս, քանի մը օր առաջ միայն կը հրաժարեցուցուի իր պաշտօնէն, մինչդեռ ինք Թերեւս Իզմիրէն՝ ուր արձակուրդը անցընել գացած էր՝ ճամբայ ելած է դպրոցական շրջանին հասնելու համար։ Սամսոնի մէջ ուսեալ-կրթասէրներէ բաղկացած հոգաբարձութեան մը պէտքը մատնանիշ ընելով հանդերձ, նախորդ խնամակալուհիներու ազնիւ զգացմունքին ևս կոչում կ'ընենք։»

—Աւեսաբերի մէջ կը կարդանք թէ Պայլ Հաւեզի վարչութեան իրաւագէտ խորհրդական Արշակ էֆ. Շմաւոնեանի եղբայրը Պ. Արսէն Շմաւոնեան Ամերիկայի Վիրճինիա նահանգին մէջ երէց ձեռնադրուեր է անգլիախօս հօտի մը վրայ։

«Այս նահանգին մէջ միայն երկու ժողովական եկեղեցի կայ, կը գրէ այս առթիւ Քօնկրիկէշընէլիսդ կրօնաթերթը, որոնցմէ մին, Ֆօլս Չըրչ, Ուօշինկթընէ 10 մղոն հեռի, գրեթէ երկու տարիէ ի վեր անհովիւ կը մնար։ Պ. Արսէն Շմաւոնեանի սոյն պաշտօնին կոչումն ու ձեռնադրութիւնը, որ կատարուեցաւ յատկապէս կազմուած մասնախմբի մը ձեռօք, ինքնին կարեւոր դէպք մըն էր։ Այս հանդէսին ուրիշ հետաքրքրաշարժ մէկ հանգամանքն էր Նորընտիր պաշտօնէին ազգայնութիւնը։ Պ. Շմաւոնեան Հայ մըն է, երէցի մը որդին, շրջանաւարտ Հարթֆըրտի աստուածաբանական վարժարանին։ Քննիչ մասնախումբը՝ որ կը բաղկանար տասը եկեղեցիներու ներկայացուցիչներէ և այլ անհատներէ՝ միահաղոյն գնահատելի դատեց ձեռնադրութեան կարգադրութիւնը։ Պէվըլիի հովիւը, Պատ. Սանտըրսըն, քարոզը խօսեցաւ։»

— Ատանայի մեր թղթակցէն.

Ատեն մը գաւառացիները իրենց կրթական մշակները մեծ մասամբ ուղղակի մայրաքաղաքէն կը հրաւիրէին, թէեւ ընդհանուր կերպով խօսելով, գաւառները խիստ սակաւաթիւ ընտրեալ դասատուներ վայելելու բաղդը ունեցած են մինչեւ այսօր։ Պոլսեցի դասատուները եկած ու մեկնած են առանց նշմարելի բարւոք հետք մը ձգելու իրենց ետին։ Մեր գաւառին համար 20ամեայ շրջան մը վկայ է ասոր։ Իրաց այս վիճակին մէջ, այս անգամ լաւագոյն սեպուեցաւ գաւառացի ուսուցիչներ հրաւիրել։ Վերվերս Էվէրէկէն քաղաքս հասաւ Յովհ. էֆ. Գունտուրաճեան իբրեւ տնօրէն-դասատու Ատանայի ազգ. երկսեռ վարժարանաց։ Գունտուրաճեան էֆ. գնահատուած է ուր որ պաշտօնի կոչուած է. Էվէրէկցիները մասնաւոր համակրանք մը ունէին իրեն նկատմամբ. սակայն մէկ կողմէ մեր հոգաբարձութեան անդամներէն Լութֆիկ էֆ. Խուլեսէրեանի մասնաւոր թախանձանքը, միւս կողմէ կարեւոր միջավայրի մը մէջ ծառայելու մարմաջը ստիպած են զինքը ընդունիլ սոյն կրթական պաշտօնը։ Բաղձ է մեզ յուսալ որ տնօրէն էֆէնտին իր շուրջը ունենալով գործունեայ հոգաբարձութիւն մը՝ պիտի յաջողի նոր զարկ մը տալ մեր կրթական վիճակին։ Թէեւ այս տարուան ծախուց գումարը հեռու է առձեռն սիւտճէի հետ հաւասարակշռուելէ, սակայն յուսալի է որ ծնողք եւս իրենց դրամական բացառիկ նպաստներով պիտի յօժարին փակել զգալի բացը որ այժմէն իսկ նկատելի է, երբ աչքի առաջ ունենանք տարեծախքի 550էն մինչեւ 600 ոսկւոյ բարձրանալը։ Եկեղեցական հասարակութեան սիրելի ծառայութեան մը տենչանօք, պատ. Հոգաբարձութիւնը բանակցութեան մէջ է նաեւ ձայնաւոր դասատու Պ. Աւագեանի հետ որ Էվէրէկ կը գտնուի։»

Ցաւով կը ծանուցանենք թէ Մասիս գրական հանդէսը անպայման դադարման դատապարտուեր է, Տպագրական Տեսչութեան հետեւեալ պաշտօնագրին համաձայն.

«Հայերէն Մասիս լրագիրը կանոնի հակառակ գործելու համարձակած ըլլալով, այսօրուընէ սկսեալ դադարման դատապարտուած է անպայման կերպով։»

9 Ճէմազիւլէվվէլ 1317
2 Սեպտեմբեր 1315
(Կնիք Տպագր. Տեսչութեան)

Մաղիկ լրագիրը, օրաթերթի վերածուած, պիտի սկսի հրատարակուիլ յառաջիկայ երկուշաբթիէն։ Այս առթիւ Մաղիկի արտօնատէր Անտոն էֆ. Սագայեան մեզ ղրկած է հետեւեալ Յայտարարութիւնը զոր կը հրատարակենք, յաջողութիւն մաղթելով իրեն և իր կազմած խմբագրական մարմինին։

«Մաղիկ իբր տասը փարանոց առաւօտեան օրաթերթ պիտի հրատարակուի յառաջիկայ Բշ. 6 Սեպտ։ Խմբագրութիւնը կազմուած է հետեւեալ անձերէ, աշխատակիցներով հանդերձ. Գ. Բոլատ, Դ. Խաչկոնց, Աղան Վ., Արտոյտ, Տիրայր Վ., Արաքս, Հերմինէ, Սոխակ, Հր. Աճառեան, Կայծոռիկ, Ատիլ, Մ. Մալաքեան, Գր. Շահինեան, Թուխ-Կապօ, Մ. Թապագեան, Ս. Թապագեան, Յովհ. Գազանճեան, Մինր. Յովհաննէսեան, Ռոզմէրի, Գեղամ, Տիգրան Քիրիշճեան, Համբարձում Թագւորեան, Սարգիս Պոզիկեան ու Մ. Թուրեան։ Ունի նաեւ հոյլ մ'աշխատակիցներու տրամադրելի ուժ։

«Բացի օրաթերթի սովորական նիւթերէն, Մաղիկ պիտի մշակէ տնտեսական, գրական, հասարակական, գիտական, ազգագրական, բանասիրական, հնախօսական, լեզուագիտական ու արհեստագիտական նիւթեր։

«Բաժանորդագրութեան և ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, Բէրչեմպէ-Պազար, Համալ-Բաշը խան, Եսկի-Պանգա փողոց։»

Արտօնատէր «Մաղիկ» Օրաթերթի
Ա. ՍԱԳԱՅԵԱՆ

ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԹՇՆԱՄԻՆ
Գրեց
ՏՈՒՔԹ. ՅՈՎՍԷՓ ՏԷՐ-ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
Գին 5 դրուշ
Դիմել Մաթթէոսեան տպարան Կ. Պոլիս, կամ հեղինակին, Պարտիզակ։ 1—5

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԺԹ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1899—1900

Վարժարանիս ԺԹ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1899) սեպտեմբեր 1ին. Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան օգոստոս 30ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտեմբեր 1ին։

Թոշակաւոր աշակերտներու ընդունելութեան պայմաններուն և ուրիշ տեղեկութեանց համար ծնողք կամ պաշտպաններ կրնան հիմակուընէ դիմել Պոլիս՝ Ազգ. Պատրիարքարան և կամ Էրզրում վարժարանին տեսչութեան։

Յառաջիկայ տարուան համար ձրի աշակերտներու ընդունելութիւնը արդէն կատարուած ըլլալով, այդ մասին ո՛ և է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

ԿՆԻՔ
ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
12—20

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
ՎՃԻՌԸ
ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ, 10 Սեպտեմբեր

Վճռին լուրը չէ հասած տակաւին։

Հանդարտ քաղաք է Բարիզը, հին քաղաքը, առանց յոյզի, առանց ոգեւորութեան, առանց ցոյցի և առանց աղաղակներու։

Ամէն մարդ իր գործին կ'երթայ. կառքերը հանդարտութեամբ կ'երթեւեկեն. մարդիկը իրենց գործերուն վրայ կը խօսին, ներքնապէս պահելով հանդերձ անձկութիւն մը որ քանի ժամ առաջանայ այն աստիճան կը շեշտուի. ի՞նչ պիտի ըլլայ արդեօք վճռին արդիւնքը։

Հոս ու հոն կտրուկ խօսակցութիւններ կը լսուին։

— Կարծեմ այսօր պիտի տրուի։

— Այո՛, ցորեկուան մօտ։

— Բայց Լապօրի չէ խօսած։

— Չպիտի խօսի։

— Ապահո՞վ ես։

— Այո՛, մանաւանդ որ Պ. Տըմանժի սքանչելի պաշտպանողականէն ետքը ի՞նչ պէտք կայ խօսելու։

Յանկարծ, լրագրավաճառները կ'անցնին, աչքին պոռչտուք մը ձգած.

— Խնդրեցէ՛ք ամբողջական նիւթը, երրորդ տպագրութիւն։

Ձեռէ ձեռք կը խլուին թերթերը, և սակայն բան մը չկայ անոնց մէջ։ Պ. Տըմանժ վերջացուցած է իր պաշտպանողականը, բայց վճիռը ցորեկէն ետքը պիտի արձակուի։

Եւ սակայն, գրգռութիւն չի տեսնուիր ոչ մէկուն քով. խօսակցութիւնները շատ հանդարտ գոյն մը ունին ու վիճաբանութիւն բնաւ չըլլար։

—Ապահով եմ որ անպարտ պիտի արձակուի, կ'ըսէ մէկը։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ, եթէ երբեք զինուորական ատեանը որոշած ըլլար Տրէյֆիւսը դատապարտել, բնաւ չպիտի լսեր պաշտպան կողմին վկաները։

Ուրիշ տեղ մը՝ ատոր բոլորովին հակառակը կ'ըսեն.

—Վստահ եմ որ պիտի դատապարտուի։

—Կ'ըսե՞ս։

—Անշուշտ, որովհետեւ Նախագահը չուզեց լսել զինուորական կցորդները։

Ու բոլոր այս խօսակցութեանց միջոցին, ժամանակը կ'անցնի տակաւ, անհամբերութիւնները կը շեշտուին, թէև միշտ նոյն հանդարտ վիճակն է որ ցոյց կու տայ քաղաքը։

Հեռագիր կը հասնի յանկարծ, թէ վճռին արձակումը մօտալուտ է։ Կառավարական քոմիսէրը կարճ խօսած է եւ կարճ ալ պատասխանած է Պ. Տըմանժ։

Յետոյ նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դատաւորները խորհրդակցութեան սրահը քաշուած են։ Վճռական վայրկեան, արդարեւ. շատ մարդիկ շունչ առնելու անգամ կը վախնան,

Ժամը չորսն է. Թէլէֆօնի լուր մը կու գայ Ռէնն՝ թէ «խորհրդակցութիւնը միշտ կը շարունակուի»։

Մեկնութիւններ կը տրուին այս յապաղման։ Կ'ըսեն թէ, ատեանին անդամները՝ առաջուց իսկ իրենց վճիռը որոշած ըլլալնուն հակառակ, դիտմամբ ներսը կը մնան՝ որպէս զի այդ բանը իրենց երեսին չտրուի.

Ժամը հինգը տասը անցած է. ու կը հասնի վճռին լուրը.

—Դատապարտուա՛ծ..., հինգ ձայն երկուքի դէմ..., տասը տարուան բերդարգելութիւն... մեղմացուցիչ պարագաներ։

Ու այն ատեն, ամբողջ այդ բազմութեան մէջ՝ որ տակաւ լեցուցած է բոլոր փողոցները, զարմացման աղաղակներ են որ դուրս կը թռին և իրարու արձագանգ ըլլալով կը կորսուին յաջորդաբար։

Ոմանք դատապարտութեան կը սպասէին, ուրիշներ անպարտ արձակման։ Երկու կողմն ալ չկրցան իրենց յոյսի, իրականացումը տեսնել։

—Ձեզի չէ՞ր ըսած, կ'ըսեն շատեր։

—Ես ալ անանկ, կը պատասխանեն ուրիշներ։

—Բայց մեղմացուցիչ պարագաները ի՞նչ կը նշանակեն։

Եւ ահա հոս է որ ամէնուն զարմանքը կը շեշտէ։ Նախ սխալ մը կ'ենթադրեն այդ լուրը, բայց պաշտօնական հեռագիրը իսկոյն կը հաստատէ թէ ստոյգ է։

Ու նորէն կը հարցնեն.

—Ի՞նչ կը նշանակեն այդ մեղմացուցիչ պարագաները. եթէ Տրէյֆիւս յանցաւոր է, պէտք է ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուի։ Եթէ յանցաւոր չէ, պէտք է անպարտ արձակել զայն, որովհետեւ, մարդ մը միանգամայն թէ՛ յանցաւոր և թէ անմեղ չի կրնար ըլլալ։

Եւ ամէն տեղ, հակառակ վճռին շատ հանդարտութեամբ ընդունուելուն, այդ միեւնոյն զարմացումը կը շեշտուի «մեղմացուցիչ պարագաներու» կէտին վրայ։

Լրագիրներն ալ այդ կէտը առարկայ բրած են իրենց յօդուածներուն։ Շատ մը թերթեր՝ ապահով թէ Տրէյֆիւս անպարտ պիտի արձակուի, առաջուց գրած ու շարել տուած էին իրենց յօդուածները, զորս հիմնովին փոխելու պարտաւորուեցան,

Ներքին գործոց նախարարութեան շէնքը ճշմարիտ բանակով մըն է պաշարուած. բանակ մը՝ որ սակայն հետաքրքիրներէ ու լրաբերներէ կը բաղկանայ։

Լուր կը սպասէ ամէն մարդ, նոր տեղեկութիւն կը խնդրեն չորս կողմէն։ Կը հարցնեն թէ բան մը պատահած է Ռէնի մէջ։ Ու միշտ, ամէն կողմէ, հանդարտութեան լուրեր են որ կը հասնին։ Ո՛չ մէկ նահանգի, ոչ մէկ քաղաքի մէջ բան մը պատահած է, և ամեն տեղ ոստիկանութիւնը չէ պարտաւորուած կարգապահական ո՛ և է միջոց մը ձեռք առնելու։

Ներքին գործոց նախարարութեան մէջ հետեւեալ կերպով կը մեկնուի վճիռը.

—Դժբաղդաբար, կ'ըսեն, խնդիրը գէշ ներկայացուած էր։ Զինուորական ատեանին անդամները՝ վախցած են որ Տրէյֆիւսը անպարտ արձակելով զօրավարները դատապարտած կ'ըլլան։ Այսպէս, անպարտ արձակում պիտի ըլլար իրենց վճիռը, և ան ալ միաձայնութեամբ։ Ապացոյցը հոս է որ երկու սպայ ի նպաստ Տրէյֆիւսի տուած են իրենց վճիռը, և միւսներն ալ շնորհած մեղմացուցիչ պարագաներ, ինչ որ բնաւ տեսնուած չէ մատնութեան գործի մը մէջ։

* * *

Գիշերն ալ Բարիզ միեւնոյն հանդարտ երեւոյթը պահեց։ Քանի մը մանր մունր ցոյցեր միայն պատահեցան ու թուով շատ սահմանափակ մարդիկ «Կեցցէ՛ բանակը», «Անկցի՛ն հրեաները» պոռացին։

Ազգայնական երեսփոխան Պ. Բօլէն Մէօի փորձեց ցոյց մը կատարել նոյն իսկ ոստիկանական վերատեսուչ Պ. Լէբինի առջեւ, «Կեցցէ՛ բանակը» պոռալով։

—Եթէ այդպէս շարունակէք աղաղակել, ըսաւ Պ. Լէբին, ձերբակալել պիտի տամ զձեզ։

Եւ որովհետեւ Պ. Մէօի ա՛լ աւելի ուժով պոռալ սկսաւ, Պ. Լէբին ծակը նետել տուաւ զայն։

Ոստիկանութիւնը ամէնէն աւելի Շապրոլ փողոցէն կը վախնար։ Լուր տրուած էր թէ հակասեմականները ու անիշխանականները ցոյցեր պիտի ընէին հոն։

Այս պատճառաւ, ոստիկանական խիստ միջոցներ առնուած էին փողոցին շուրջը։

Անօգուտ զգուշութիւն սակայն, որովհետեւ բան մըն ալ չպատահեցաւ։ Բարիզցիները շատոնց արդէն մոռցած են Պ. Կէրէնն ու իր ամրոցը։

Ասոր հետ մեկտեղ, միւլ Կէրէն լսած էր վճիռը ու շատ ալ զարմացած։ Չէր սպասեր բնաւ Տրէյֆիւսի դատապարտութեան։ Բայց քիչ ետքը ինք ալ կատղած էր՝ մտածելով թէ երկու դատաւոր ի նպաստ Տրէյֆիւսի տուած են իրենց վճիռը և թէ Տրէյֆիւս միաձայնութեամբ չէ դատապարտուած

ՌԷՆԻ ՄԷՋ

ՌԷՆ, 10 Սեպտեմբեր

Ուրախութեան պոռթկում մը ետքը, Ռէն բոլորովին հանդարտած է։ Այսօր, կիրակի, բազմաթիւ մարդիկ կը շրջագային փողոցներու մէջ, ու շատերը եկեղեցի կ'երթան. որովհետեւ կիրակին՝ Ռէնի համար ամէն բանէ առաջ Տէրունական օրն է։

Եւ այդ բազմութեան հակառակ, կըրկին ոչ մէկ աղմուկ, ոչ մէկ աղաղակ։ Բանտին շուրջը, վեց ոստիկան-զինուորներ կը շրջագային անտարբեր, ու դռնապանը կ'աւլէ այն փոշին՝ զոր Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր անձնաւորութիւնները գոյացուցած էին։

Քաղքին մէջ շատեր կը մեղքնան որ այսչափ ուշ վերջացան դատավարութիւնները։ Առանց խօսելու մեծ պանդոկներուն վրայ՝ որոնք առասպելական շահեր ըրին, բոլոր տունի տէր Ռէնցիները ուռեցուցին իրենց քսակը։ Ռէնի գրեթէ բովանդակ արհեստաւորները առատութեան ամիս մը անցուցին դատավարութեանց պահուն։ Լրագրավաճառները, տեղական թերթերը, դուրգանապահները, հանդերձապահները, կառապանները, յանձնակատարները սքանչելի շահ մը կը կորսնցնեն դատին վերջանալուն հետեւանքով։ Մի միայն արդուկող կին մ' որ այրի ու եօթը զաւկի տէր ըլլալուն պատճառաւ առտուընէ մինչեւ իրիկուն պէտք ունի աշխատելու, իր արհեստին շնորհիւ կրցած էր առնել բովանդակ ձմրան փայտն ու ածուխը, ուտելիքը և վճարել տանը տարեկան վարձքը։

Վիճակագիր մը հաշուած է թէ միայն օտարականները մէկ միլիոն Փրանք թողած են քաղքին մէջ, առանց հաշուելու հեռագրին ծախքը։

Եւ հիմա որ ալ դատը վերջացած է, ոչ ոք պիտի մտնայ զայն, ու պիտի վերյուշէ կարգ մը խօսքեր ու դէպքեր՝ որոնք խոր ազդեցութիւն մը գործած են քաղաքին վրայ։

Նախ, վճռին կարդացուած պահուն՝ Պ. Տըմանժի բռնած դիրքն է՝ որ ամէնուն աչքէն չի բաժնուիր։ Ծերունի փաստաբանը, աչքերը խոնարհեցուցած, ձեռքերը զօդած իրարու և աննկարագրելի տանջանքի մը ենթարկուած. յետոյ Պ. Լապօրին՝ արտասուաթոր ու տեսակ մը կատաղութեան ենթակայ։

Դատապարտեալին եղբայրը, խօսակցութեան մը միջոցին կը յայտարարէ թէ յաղթուած չեն համարիր ինքզինքնին և պիտի շարունակեն պայքարը։

Աս է նաեւ բոլոր Տրէյֆիւսի կուսակիցներուն մտադրութիւնը։

ԱԶԴ.— Վանիքոյ գիւղերէն մէկուն ազգային երկսեռ վարժարանին համար դասախարկ ուսուցիչ մը կ'ուզուի, գոհացուցիչ պայմաններով։ Դիմել Արեւելի խմբագրատունը։

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 սեպտ. — Նախագահ Քրիւկէրի տուած նոր պայմանաժամը, Անգլիոյ ծանուցագրին պատասխանելու համար, նպաստաւոր նշան մը կը համարուի։ Կը կարծուի թէ հաշտարար կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ Անգլիոյ պահանջումներուն հիմանց վրայ։ Անգլիա բացարձակապէս չէ ուզած նոր վիճաբանութիւններու մէջ մտնել։ Հանքերու արժէթուղթերու հրապարակը լաւագոյն հակում մը ունէր։

ԲԱՐԻԶԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ. — Ստոյգ աղբիւրէ կը հաստատեն թէ արքայական կուսակցութեան դաւադրութիւնը հաստատուած է բազմաթիւ գրութիւններով որոնք գտնուած են՝ ամբաստանեալներու բնակարաններուն մէջ խուզարկութիւն կատարուած պահուն։ Նաեւ այն ծածկագրութեան բանալիով որ Օռլէանի դուքսին քարտուղար Պ. Շըվիլիի տունէն գտնուած է և որ թղթակցութիւններուն կը գործածուի։

— Մերակոյտը Գերագոյն Ատեանի վերածելու նպատակով կատարուած կահաւորումները շատ առաջացած են։ Երկուշաբթի պիտի գումարուի Գերագոյն Ատեանին դատական յանձնաժողովը։ Ամբաստանեալները եօթանասուն հոգի են։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԲԱՐԻԶ.—Քանի մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ հարիւրապետ Տրէյֆիւս մօտերս ներման պիտի արժանանայ. բայց անոր ընտանիքին մէջ կ'ըսուի թէ այդ լուրը ստոյգ չէ, որովհետեւ փաստաբանները կը յուսան թէ իրաւագիտական ճամբով պիտի յաջողին հաստատել Տրէյֆիւսի անմեղութիւնը։ Յայտնի չէ թէ Բարիզի զինուորական վերաքննիչ ատեանը ե՛րբ պիտի գումարուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

ՀՌՈՄ. — Յուլիսին և օգոստոսին Իտալիոյ գանձուն հասոյթները ութ միլիոն Փր.ի աւելի եղան, բաղդատմամբ 1898ի նոյն երկու ամիսներուն։ Իտալական ռանդին գինը բարձրացաւ։

ՑՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ

ԲԱՐԻԶ—Ամերիկայի մէջ ցորենի գինը բարձրացած է։ Նիւ Եորքի մէջ վերջին գինն էր 76.50։ Լիվըրբուլի մէջ 5/9 1/4 և Մարսիլիա յի մէջ հանդարտ, 16.25։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԵՂԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	31 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	31 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	28
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	121	25
Ամէնէն բարձր գին	»	121	25
Ամէնէն վար գին	»	120	87

ԲԱՑՈՒՄ 3 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	24	31
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	25
Օսմանիյէ		415	—
Բէժի		306	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթ.		2	37
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	11
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		645	—
» Ժուիսանս		240	—
» պարտաթ.	Ֆր.	486	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	300	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	480	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Բոլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիք	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	32
Մէճիտիէ	»	97	30
Բուլղար Թղթադրամ	Օ. Ո.	»	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	07 1/2
» » » չէք	»	109	22 1/2
Բարիզ »	Ֆր.	23	16 1/2
» » » չէք	»	22	98
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	52
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	10	96 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 14 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	90
) զոց.	»	22	70
» » » Բ.	»	46	50
» » » Գ.	»	26	15
Օսմանիէ	»	415	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	122	—
Օսմ. Բէժի	»	308	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	571	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	20
Քրէտի Լիոնէ	»	975	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	22
Սպանիական արտաքին	»	61	52
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	270
Դրամագեղչ	»	03	

ՊԷՐԼԻՆ, 14 Սեպտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	29)

ՎԻԵՆՆԱ, 14 Սեպտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»		—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60	70
Օսմ. Բէժի	»	139	—

Կարդացէք Դ. էջին մէջ ՊԻՐԼԻՆԻ ՎԻԳԹՈՐԻԱ ԱՐԿՂԻ ապահովագրական ընկերութեան ծանուցումը։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Ա.Զ.Դ.
ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ Ց'ԱՐՄԱՇ
(ՄԵՐՁ Ի'ԶՄԻՏ)

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ ուխտագնացից թէ այլ և այլ միջոցներ ձեռք առած է ի դիւրութիւն իրենց ճանապարհորդութեան և թէ այս տարի երթ ու դարձի տոմսակաց գիներուն վրայ զգալի զեղչ մը բրած է, բաղդատմամբ միւս տարիներուն։

Հետեւաբար արգոյ հասարակութիւնը կրնայ իրեն պէտք եղած թէ՛ պարզ և թէ երթ ու դարձի տոմսակները գնել, ընկերութեան Քարաքէօյի կամուրջին և Հայտար-Բաշայի տոմսակատեղիները, հետագայ գիներով։

ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՇԱՅԷ Ց'ԻԶՄԻՏ

Պարզ տոմսակք.

Ա. կարգ ի գին Ղրշ. 39.20 արծաթ դրամ
Բ. » » » 24.30 » »
Գ. » » » 16.10 » »

Երթ ու դարձի տոմսակք.

Ա. կարգ ի գին Ղրշ. 50.— արծաթ դրամ
Բ. » » » 30.— » »
Գ. » » » 20.— » »

Երեք տարեկանէն մինչ տասը տարեկան տղաք պիտի կարենան երթեւեկել կէս տոմսակաւ և երեք տարեկանէ փոքր տղաք ոչինչ պիտի վճարեն։

Անձնականի գործածելի կարասիք՝ որպէս արկղ, անկողին, և այլն ՁՐԻ պիտի փոխադրուին, ի բաց առեալ իւրաքանչիւր կարասիի համար վասն արձանագրութեան վճարելի մէկ ղրուշն։

Տոմսակաց վաճառումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտեմբեր 2/14էն սկսեալ մինչեւ նոյն ամսոյ 11/23, Քարաքէօյի կամրջին և Հայտար-Բաշայի կայարանին տոմսակատեղիները, կառախմբոց մեկնման համար որոշեալ ժամերուն։

Երթ ու դարձի տոմսակք պիտի կարենան ծառայել Սեպտեմբեր 12/24էն մինչեւ 24 Սեպտեմբեր 6 Հոկտեմբեր 1899 և յետ սոյն ժամանակամիջոցին անարժէք պիտի համարուին։

Բողոք կամ ո և է դիտողութիւն պարտին ուղղուիլ առ Հայտար-Բաշայի կայարանապետն։ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

29 Օգոստոս 1899
Հայտար-Բաշա

ՊԱՑՊԼ ՀԱՒՈՒՇԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեկնութիւն Նոր Կտակարանի, երեք հատոր, երես 2221, գին 60 դահ.։

Բառարան Սբ. Գրոց, երես 635, 20 դահ.։

ԹԻԹ ԼԻՎԻՍ, (Հայ. և հայատառ Թրք. երես 223, 4 դահ.։

Քրիստոնէական Նկարագիր (Հայ. և հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 283, 6 դահ.։

Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և Հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120, 20 դահ.։

Կենդանաբանութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) երկհատոր, 5 դահ.։

Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.), երես 196, 3½ դահ.։

Բեհաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.), երես 2224. 270 դահ.։

Բեհաուզի բառգիրք (Անգլիերէնէ Թրք.), երես 827, 100 դահ.։

Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենազգեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

Եթէ կ'ուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէք
ՏՈՒՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
«ԱՌՏՆԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»
ԵՒ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ
Երկերը

ՍԳՈՏԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889
Պարոնայք Սգոդ և Պոուն,
Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի էմիւլսիոնը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլջին և տկարութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս համեղ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռուի ձկան իւղին և էմիւլսիոններէն զատ.
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՌՈԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը որով կը կառավարուի. Նաև ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թըրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, ուր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ, և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. Նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գըրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բերդերուն ետեւը բլրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն, ի Ռումէլի-Հիսար։

389 24—24

ՍԱՎՈՆ ՄԵՏԻՔԱՄԱՆԹԷՕ
ԿՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SAVONS MÉDICAMENTEUX

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ ԽԱԵՄՂԱՆԻ ՕՃԱՌ. անխուսափելի մորթի վէրքերու, պըզիկներու (Քէմրէյի), եարայի և մորթի ամեն տեսակ հիւանդութեանց։

ՍԱՎՈՆ ՍՈՒԼՖԻՒՌՕԶՕ՝ յաջողակ ցաւերու համար։

ՍԱՎՈՆ ՔՌԷՕԶՕԹՕ ՏԻՏՌԱՆԺԻՒ՝ մորթի ամեն տեսակ հիւանդութեանց դէմ։

ՍԱՎՈՆ Ա ԼՍԱԻՏ ՖԷՆԻԿ. որ յանձնարարուած է խիստ պահպանողական հիւանդութեանց, ինչպէս են քոյքր, Նեխողական տենդ։ Կը դարմանէ մորթի անկանոն արտայայտութիւնները։

ՍԱՎՈՆ Օ ՊԻ-ՔԼՕՌԻՒՐՕ ՏԻՏՌԱՆԺԻՒ՝ անդորրարար պատրաստուած բժշկաններուն տեղ կը բռնէ՝ մարմնոյն վրայ անող մըջատները ջնջելու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց, և բոլոր դեղարանոց մէջ։ A.

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 31 12 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 1 13 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Փաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Բիրա)։
Եշ. 2/14 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 2/14 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 3/15 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 53

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՍԻՐՏ

ԳԻՐՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ազգ. Ուսումնական Խորհրդէն արտօնուած
Թարգմ. Սեփիմէ Պ. Օսեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ ԴՊՐԱՏԱՆ
ԵՐԵՍ 330
ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՈՒԿՈՒՆ ԿԱԶՄ
ԳԻՆ 6 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղի Պաղտասլեան Դպրատուն
Սուլթան Համամ ճասէտի թիւ 14

Այս ընթերցանութեան գիրքը բոլորովին կը տարբերի մինչեւ ցարդ հրատարակուածներէն, տղայք բուռն սիրով պիտի կարդան զայն քանի որ իրենց կեանքն է որ նկարագրուած է հոն, իրական, բնական չինիչ եւ քաղցրացուցիչ ոճով։

Մնա՛ք մի՛ զրկէք Ձեր զաւակները ՍԻՐՏի օգտակար ընթերցումէն։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պոլսոյ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Բալմէլա	3000	Թիպո	2500
Անապոլ	3000	Նէլթոն	2400
Թէյպէր	3000	Սասլըն	2250
Քարմէն	3000	Ջէրս	2250
Ֆալօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	5000	Ծառըրեն	1500
Ֆլորէնթա	3500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռէյթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏԷՐ Մ. ՊԱՉԱՃՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396

([illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] թիւ 1 [illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible] ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	183
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կուիտօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցինօ	1725
Արիոսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1582	Միրսասօ	3557	Սիլվիօ	1198
Պասանօ	1822	Տօմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1087	Սորէնօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իտալօ	2254	Նէրօ	1083	Թօրքօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Խալիօ	5540	Օթէլօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Յուպօ	1050	Օրլանտօ	4036	Թորփիտօ	437
Գալիբսօ	1387	Էրատօ	1481	Ֆլէսօ	1053	Օփորթօ	1585	Ուրպինօ	2437
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Պալերմօ	1687	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	1323	Քովնօ	1700	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրամինկօ	849	Լէօ	1058	Ռիալթօ	2228	Վօլթուրնօ	2896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	1582	Լէփանթօ	2272	Ռինալտօ	1868	Ուէլտօ	1854
Գիթօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1290
Գոլորատօ	4235	Գիտանօ	1248	Լորէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Պոլսոյ չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թոռոնթօ չոգենաւը, նաւապետ Կրէյշամ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 7ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

ՄԱԹԻՔՕ ՏԸ ԿՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ

Մի միայն Բիրուի Մաթիքոյի ներարկում պատրաստուած այս ներարկումը մէկ քանի տարուան մէջ տենդերական համբաւ առած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատարութիւնները։

ՓԱՐՍՈՒԻԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անհատափիլի՝ պղպջակ սերմնահիւթով Մաթիքոյի դարմանման համար, առանց երբեք յոգնեցնելու ստամոքսն, ինչպէս կ'ընեն բաժինեայ բէժոյի քաբսիւլները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանոց մէջ։ A.

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղ և իբոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՑԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

[illegible] Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1899 Ապրիլ 10 (Ն.Տ.) շաբաթէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 4 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 34 Խառն Առ.տ.	Թ. 6 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 8 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 10 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 12 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 14 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 16 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 18 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 20 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 22 ճամբ. Իրիկ.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ մկն.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 35	9 25	10 30	11 35
Հայտար Փաշա ժմն.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 —	9 50	10 55	12 —
Հայտար Փաշա մկն.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	9 57	11 5	12 8
Քըզըլ Թօբրագ »	11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	8 26	10 4	11 12	12 15
Ֆէնէր Եօլու »	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 8	11 16	12 19
Կէօզ Թէփէ »	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	8 35	— —	11 21	12 24
Էրէնքէօյ »	11 36	12 2	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	8 41	10 14	11 28	12 29
Պօսթանճըք »	11 45	12 12	2 13		4 31		6 10	7 42	8 50	10 21	11 38	12 38
Մալթէփէ »	11 56	12 25	2 25		4 41		6 20	7 52	9 4	10 31	11 48	12 48
Քարթալ »	12 7	12 42	2 36		4 52		6 31	8 3	9 20	10 42	12 —	12 59
Բէնտիք ժմն.	12 15	12 52	2 44		5 —		6 39	8 11	9 30	10 50	12 8	1 7
Բէնտիք մկն.		1 —							9 38			
Թուզլա »		1 26							10 5			
Կէպզէ »		1 49							10 34			
Տիլ Իսքէլէսի »		2 13							11 —			
Թավշանճըլ »		2 24							11 13			
Հէրէքէ »		2 48							11 34			
Եարըմճա »		3 4							12 —			
Թութիւն Չիֆթլիք »		3 18							12 17			
Տէրինճէ »		3 29							12 30			
Իզմիտ ժմն.		3 43							12 48			
Իզմիտ մկն.		4 5										
Պէօյիւք Տէրպէնտ »		4 42										
Սապանճա »		5 14										
Ատա Բազար »		5 41										
Կէյվէ »		6 28										
Աք Հիսար »		6 51										
Մէքէճէ »		7 29										
Լէֆքէ »		7 59										
Վէզիր Խան »		8 37										
Պիլէճիք ժմն.		9 20										
Պիլէճիք մկն.		9 35										
Քարաքէօյ »		10 45										
Պօզիւք »		11 29										
Ինէ Էօնիւ »		12 22										
Չուքուր Հիսար »		12 54										
Էսկի Շէհիր ժմն.		1 35										
		Իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 1 ճամբ. Առա.	Թ. 3 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 5 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 31 Խառն Առ.տ.	Թ. 7 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 9 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 11 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 18 ճամբ. Առ.տ.	Թ. 15 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 17 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 33 Խառն Առ.տ.	Թ. 19 ճամբ. Իրիկ.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի Շէհիր մկն.											9 45	
Չուքուր Հիսար »											10 24	
Ինէ Էօնիւ »											10 57	
Պօզիւք »											11 34	
Քարաքէօյ »											12 10	
Պիլէճիք ժմն.											1 —	
Պիլէճիք մկն.											1 14	
Վէզիր Խան »											1 51	
Լէֆքէ »											2 29	
Մէքէճէ »											3 3	
Աք Հիսար »											3 32	
Կէյվէ »											3 58	
Ատա Բազար »											4 54	
Սապանճա »											5 12	
Պէօյիւք Տէրպէնտ »											5 42	
Իզմիտ ժմն.											6 18	
Իզմիտ մկն.				10 45							6 40	
Տէրինճէ »				11 3							6 56	
Թութիւն Չիֆթլիք »				11 11							7 5	
Եարըմճա »				11 32							7 20	
Հէրէքէ »				12 5							7 47	
Թավշանճըլ »				12 17							7 59	
Տիլ Իսքէլէսի »				12 29							8 9	
Կէպզէ »				1 4							8 42	
Թուզլա »				1 24							9 2	
Բէնտիք ժմն.				1 50							9 24	
Բէնտիք մկն.	10 35	11 37	12 33	1 58		3 45		5 38	7 12	8 44	9 34	11 8
Գարթալ »	10 44	11 46	12 44	2 10		3 54		5 47	7 21	8 53	9 47	11 17
Մալթէփէ »	10 56	11 58	12 55	2 27		4 5		5 58	7 32	9 6	10 5	11 28
Պօսթանճըք »	11 5	12 10	1 6	2 41		4 15		6 9	7 43	9 16	10 20	11 39
Էրէնքէօյ »	11 13	12 18	1 18	2 52	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 32	11 47
Կէօզթէփէ »	11 17	12 22	1 22	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	— —	11 51
Ֆէնէր Եօլու »	11 23	12 27	1 27	3 2	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 35	10 41	11 56
Քըզըլ Թօփրաք »	11 27	12 31	1 31	3 6	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 39	— —	12 —
Հայտար Փաշա ժմն.	11 33	12 37	1 37	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 45	10 50	12 6
Հայտար Փաշա մկն.	11 40	12 45	1 45	3 25	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	9 55	11 5	12 12
Քարաքէօյ Կամուրջ ժմն.	12 5	1 10	2 10	3 50	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 20	11 30	12 37
											Իրիկ.	

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (34)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Բ. ՄԱՍ

Ա.

ՏՈՔԹ. ԿՈՒՆԿԼ ՄԱՌԻՆ

—Ի՞նչ կ'ուզէ ըսաւ ինքնիրեն տոքթէօրը, պա՛հ..., անշուշտ պիտի գիտնամ...։ Ամէն պարագայի մէջ անշուշտ լաւ գործի մը համար չէ որ զիս կը կանչէ։ Որո՛ւ հոգ. ոչ մէկ ատեն այս ջատուկին գործը ընելով ձեռքս պարապ վերադարձած եմ։ Անշուշտ նորէն շահելիք բան մը կայ։ Լա Պէլէթի հետ ունեցած յարաբերութիւններս իրաւ է որ ոչ մէկ կերպով կը հաւասարին տը Նավիւարի մարքիզին հետ ունեցած յարաբերութիւններուս. միայն թէ Լա Պէլէթինները միշտ շահաւէտ են։ Օ՛ն, Ֆիլ-Տիյօ երթանք։

Տոքթէօրը ձեռնոցները դրաւ, գաւազանը առաւ և բարձր ու լայնեզր գլխարկ մը դնելով գլուխը, շիտակ Լա Պէլէթի տունը գնաց։

Ջատուկը եկաւ անձամբ բացաւ դուռը և անմիջապէս սալօն առաջնորդեց տոքթէօրը։

—Էհ նայինք, ըսաւ այս վերջինը թիկնաթոռի մը մէջ նետուելով, ի՞նչ ունիս նայինք, ի՞նչ է խնդիրը։

—Տոքթէօռ, պատասխանեց Լա Պէլէթ՝ թափանցող նայուածքով մը անոր նայելով. պէտք է որ միասին խօսինք քիչ մը։

—Շատ լաւ։ Արդէն չէ՞ մի որ օգտակար խորհուրդներ խնդրելու համար կը կանչէք միշտ զիս։

—Այս անգամ կ'ուզեմ ձեր կարծիքը ունենալ իմ մէկ պզտիկ բարեկամուհիիս վրայ, որ կը տառապի։

—Ա՛հ, ահ։

—Այո՛, դեռահասակ բարեկամուհի մը, դպրոցական մը։

Տոքթէօրը զարմացկոտ դէմք մը առաւ։

—Դպրոցակա՞ն մը, հարցուց քիչ մը ետքը, բայց ես անանկ կը կարծէի թէ հոս ատանկ ապրանք չի կար, և թէ «դեռատի բարեկամուհիները» ցորեկէն ետքը կու գային դէմք տեսնել ու կէս գիշերէն քիչ մը առաջ կը մեկնէին։

Իրաւ է ատիկա. միայն թէ, ասիկա բացառութիւն մը կը կազմէ։

—Հիւա՞նդ է կ'ըսէիք։

—Քիչ մը։

—Ի՞նչ է հիւանդութիւնը։

—Օ՛հ, կը կարծեմ որ աւելի բարոյապէս հիւանդ է քան թէ ֆիզիքապէս։

—Վա՛յ սատանայ։

—Սա ալ պէտք է ըսեմ որ բոլորովին իր կամքով չէ որ հոս կը մնայ։

—Պը՛րր...

—Բոլորովին մասնաւոր պարագաներու մէջ հոս բերուած է։

—Աւելի որոշ խօսեցէք։

—Համբերութիւն, փափուկ խնդիր մըն է ան՝ որուն ձեզ պիտի տեղեկացնեմ։

—Ատիկա չի զարմացներ զիս։

—Փոքրիկ ծառայութիւն մը պիտի խնդրեմ ձեզմէ։

—Առաջին անգամը չէ արդէն։

—Գիտեմ. միայն թէ, ամէն բանէ առաջ կ'ուզեմ որ հասկնաք թէ դուք ալ պիտի շահիք այս պզտիկ ծառայութիւնը ընելով։

—Բայց նայինք, քիչ մը աւելի որոշ խօսեցէք։

—Պիտի փորձեմ, եթէ երբեք ձեզմէ խնդրած պզտիկ ծառայութիւնս մատուցանէք ինծի, ձեր ձեռքին մէջ պիտի համրեմ հինգ հատ հազար ֆրանքնոց թղթադրամ։

Տոքթէօրը արհամարհոտ շարժում մը ըրաւ.

—Ուրեմն շա՛տ պզտիկ ծառայութիւն մը պիտի ըլլայ ատիկա։

Լա Պէլէթ շարունակեց.

—Ասկէ զատ, բնաւ մարդու բան չպիտի ըսեմ կասկածի մը մասին՝ որ մտքիս մէջ ծագեցաւ։

—Օ՛հ, օ՛հ, ըսէք նայիմ ի՞նչ կասկած է ատիկա։

—Այսինքն, կը կարծեմ որ դուք ալ մասնակցութիւն մը ունիք ձեր յաճախորդներէն մէկուն՝... տը Մարուա կոմսին մահուան մէջ։

—Կ'ուզէի ըսել եթէ զայն լաւ չեմ խնամած...։ Կարելի է. ամենակարող չեմ վերջապէս, բայց քանի որ վստահութիւն չունիք իմ կարողութեանս վրայ, ինչո՞ւ դեռ խորհրդակցութեան կը կոչէք զիս։

Կունկլ Մառինի պաղարիւնութեան վրայ Լա Պէլէթ պարզապէս սքանչացաւ։

Ու նախ ձայն չհանեց։

Անտարակոյս իր ակնարկած կասկածը շատ խոոված էր տոքթէօրը, բայց մտածելով հանդերձ թէ ուրկէ՞ այդ կասկածը կրնար մտած ըլլալ Լա Պէլէթի մտքին մէջ, ինքզինքին բոլորովին տէր մնացած էր։

—Տոքթէօռ, ըսաւ յանկարծ Լա Պէլէթ, շատ զօրաւոր էք։

—Վա՞յ, պատասխանեց տոքթէօրը, հիմա ալ զօրաւո՞ր եղայ։ Բայց համաձայնութիւն մը գոյացուցէք ձեր կարծիքներուն միջեւ...։ Գալով ձեր հինգ հազար ֆրանքներուն, կ'ընդունիմ զանոնք. ըսէք ուրեմն թէ ի՞նչ պիտի ընեմ։

—Լաւ, տոքթէօռ, կը տեսնեմ որ ձեզի հետ ամէն բան յայտնի համարձակ ընելու է։ Կարծեմ թէ դուք Օթէօյլի ժանիսօ հաստատութեան բժիշկն էք, չէ՞։

—Այո՛։

—Լսեցի՞ք բնաւ թէ վարժարանին մէջ կրթուած մանկամարդ աղջիկ մը անհետացած էր հոնկէ։

—Այո՛, լսեցի ատանկ բան մը. կարծեմ Պէրթ Մէյլանն էր անհետացողը։

—Ճիշդ ան է, և իմ տունս կը գտնուի։

—Թշուառակա՛ն...։

—Այո, իմ բարեկամներէս երկուքը զայն հոս բերին. կ'ուզէին զայն վար դնել և դրամ փրցնել անոր պաշտպանը եղող մէկէն մը։

—Կատարեալ իտալական աւազակութիւն մը։

—Եւ կամ յունական։ Վերջապէս հասկցա՞ք ըսելիքս։

—Ոչ այնչափ լաւ։

—Արդէն պէտք չունինք մանրամասնաբար ամէն բան հասկնալու։ Այն անձը ուրկէ բարեկամներս կը յուսային դրամ կորզել, մեռաւ։

—Եւ պզտիկն ալ մնաց ձեր ուսերուն վրայ։

—Ճիշդ բառն է։ Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ընեմ զայն։ Զինքը կրկին ժանիսօ հաստատութեան վերադարձնելը շատ մեծ անխոհեմութիւն մը պիտի ըլլայ։ Ասկէ զատ մինչեւ այսօր դժուարաւ կրցայ զինքը խաբել, հաւատացնելով թէ պիտի կրնար տեսնել իր մայրը՝ որ ցիմարանոցի մը մէջ կը գտնուի։ Բայց ալ չուզեր կենալ, շատ բունակ կը գանգատի, անպատճառ պէտք է ճարը նայիլ անոր։

—Ուրեմն կը խորհի՞ք աղջիկը մեռցնել և ատոր համար ալ զիս կանչեցիք, անանկ չէ՞։

—Ո՛հ, ասիկա շատ մեծ յանդգնութիւն մը չպիտի ըլլար։ Իրար կը ճանչնանք կարծեմ, տոքթէօռ, կատակերգութիւն չխաղանք ուրեմն. ասկէ զատ, լաւ գիտցէք որ բնաւ չեմ ուզեր պզտիկ Պէրթին բժշկուիլ ընդհակառակը։

—Ինչպէ՞ս ընդհակառակը։

—Այո՛, կ'ուզեմ զայն իմ տունս պահել։ Մինչեւ հիմա շատ մը կնասէրներ իրաւ է որ զիս վճարած են իրենց մատուցած ծառայութեանցս համար, սակայն բնաւ գոհ չեմ մնացած։ Արդ, վերջնական որոշումս տուած եմ. պիտի պահեմ աղջիկը և շնորհքով շատ մը ձեռք պիտի ձգեմ անոր շնորհիւ։ Իմ ծրագիրս է աղջիկը հետս Անգլիա տանիլ։ Սիրոյ շատ ճանաչուածին պէս գեղեցիկ է, և առանձին տասներեք տարեկան. ազնուական լորտերը շատ կը սիրեն այս հազիւ կոկոն փթթած ծաղիկները. կը հասկնա՞ք հիմա։

(Շարունակելի)